ОПИСАНО

Ўзбекистон — келажаги буюк давлат

Ҳалқ сўзи

1991 йил 1 январдан чиқа бошлаган

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси ва Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг газетаси

27 октябрь, жума, 1995 йил
Сотувда эркин нархда. № 209 (1211)

ҒАМХЎРЛИККА ИЖОДИЙ МУВАФФАҚИЯТЛАР БИЛАН ЖАВОБ БЕРАМИЗ

Яқинда Президентимизнинг «Ўзбекистонда театр ва мусиқа санъатини янада ривожлантиришни қўллаб-қувватлаш ва рағбатлантириш чора-тадбирлари тўғрисида»ги Фармони қабул қилинган эди. Уни барча санъатсеварлар ва санъаткор аҳли зўр мамнуният билан кутиб олишди. Бу хусусда Президентимиз номига юзлаб телеграмма ва хатлар келди. Биз улардан айримларини диққатингизга ҳавола этамиз.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИ И. А. КАРИМОВГА

Ҳурматли Ислом Абдуғаниевич!

Ўзбек хореография билим юрти ўқитувчи ва ўқувчилар жамоаси Сизга мусиқа ва театр санъати бўйича қилган ғамхўрлигингиз учун чин дилдан миннатдорчилик билдирадилар.

Бу кўрсатилган ғамхўрлик биз ўқитувчи ва ўқувчилар жамоасида эртанги кунга бўлган катта умид ва ишонч туйғусини уйғотади.

Билим юрти жамоаси келгусида ижодкор ёшларни тарбиялашда, уларга санъат сирларини ўргатишда ўз меҳнатларини аямайдилар.

И. ҲАСАНОВ,
А. Навоий номли Академик опера ва балет катта театри қошидаги Хореография билим юрти директори, билим юрти бадиий раҳбари.

Е. РЕЗНИК,
билим юрти касаба уюшмаси раиси.

Қ. МИРКАРИМОВА, Р. КАРИМОВА, Г. МАВАЕВА, В. ПРОСКУРИНА,
Ўзбекистон халқ артистлари.

Н. ЁҚУБОВА, З. РАҲМАТУЛЛАЕВА, Н. МАДРАҲИМОВА, А. ГЕВОРГАН, В. КЛОЧКО,
Ўзбекистонда хизмат кўрсатган артистлар.

ҲУРМАТЛИ ИСЛОМ АБДУҒАНИЕВИЧ!

Биз, маданият ва санъат аҳли, хусусан, Абдулла Қодирий номли Тошкент давлат маданият институтининг кўп сонли жамоаси, унинг профессор-ўқитувчилари Сизнинг «Ўзбекистонда театр ва мусиқа санъатини янада ривожлантиришни қўллаб-қувватлаш ва рағбатлантириш чора-тадбирлари тўғрисида»ги Фармонингизни қалбларда қувонч билан кутиб олдик ва уни маданият ва санъат арбобларига нисбатан жуда катта ҳурмат рамзи сифатида қабул қилдик.

Ҳар қандай мустақиллик, унинг мустаҳкамланиши жамият маънавий-мафкурий жиҳатларини такомиллаштириш натижаси туфайли амалга ошиши мумкин эканлиги тўғрисидаги ғоя билан йўғрилган Сизнинг Фармонингиз биз, санъат аҳлига жуда катта масъулият ҳиссини юклайди.

Биз ушбу Фармондан руҳланиб, яна ҳам яхшироқ, унумлироқ меҳнат қилишга, жонажон Ўзбекистоннинг гуллаб-яшнаши йўлида тинмай фидойилик кўрсатишга бел боғладик.

А. ТЎРАЕВ,
Абдулла Қодирий номли давлат маданият институти ректори.

* * *

Шунингдек, Муҳиддин Қориёқубов номидаги ўзбек давлат филармонияси, Хоразм, Сурхондарё, Фарғона вилоятлари театрлари жамоалари ҳам ана шундай мазмунда хатлар йўллашган.

• «Оқ олтин» — 95

Избоскан тумани деҳқонлари бу йил ялпи ҳосилдорликни гектарига 31,5 центнерга етказишни мўлжаллашаяпти.

СУРАТДА: «Пойтуғ» бирлашмаси механизатори Ҳ. Ҳотамов. У шу кунгача ўз машинасидан 130 тоннадан зиёд пахта тўкди.

Ш. ОЛИМОВ олган сурат.

ХИРМОН ҲАШАРЧИЛАРСИЗ УЙИЛДИ

Оқдарё тумани деҳқонлари Самарқанд вилоятида биринчи бўлиб давлатга пахта сотиш режасини бажардилар.

ЙИЛ БЎЙИ самарали меҳнат қилган оқдарёликлар 7600 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 23 центнердан, жами 17400 тонна сифатли саноат хомашёси йиғиштириб олишди. Ҳосилнинг асосий қисми юқори навларга сотилди.

«Зарафшон», Амир Темур номли, «Янгиобод», «Оқдарё», «Янгиқўрғон», «Кумушкент» каби деҳқон-фермер уюшмалари туманнинг улкан хирмонига баракали ҳисса қўшдилар.

— Йиллик режани ошиғи билан бажарган бўлсак-да, ҳали кўсак теришга киришганимиз йўқ, — дейди туман ҳокими Назар Аҳмедов. — Сабаби, далаларимизда ҳосил чўғи баланд. Қолаверса, кўсакни чувиш оқибатида толанинг сифати пасайиб кетади. Бу пахтакорларимиз учун иқтисодий зарар келтиради...

Туман меҳнаткашлари йиғим-теримни четдан ёрдам олмай, ҳашарчиларсиз давом эттириб, давлатга яна уч минг тонна пахта сотишни режалаштиришди. Демак, ялпи хирмон 20400 тоннага, ҳосилдорлик 27 центнерга етказилади.

Т. ДОЛИЕВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

РЕСПУБЛИКАДА ПАХТА ТАЙЁРЛАШНИНГ БОРИШИ ТЎҒРИСИДА 1995 ЙИЛ 26 ОКТЯБРГАЧА БЎЛГАН МАЪЛУМОТ (ФОИЗ ҲИСОБИДА)

биринчи устун — вилоятлар, иккинчи устун — бир кунда тайёрланган пахта, учинчи устун — мавсум бошидан буён

Андижон	**0,31**	**109,76**
Хоразм	**0,15**	**103,75**
Наманган	**0,41**	**102.72**
Фарғона	**0,49**	**101,63**
Навоий	0,64	99,29
Бухоро	0,60	97,63
Тошкент	1,06	92,92
Қашқадарё	0,82	92,75
Сурхондарё	0,86	84,93
Қорақалпоғистон Республикаси	0,63	84,46
Самарқанд	0,82	83,05
Сирдарё	1,00	80,50
Жиззах	0,94	78,10
Республика бўйича	0,68	92,91
1994 йилда	0,59	89,37

ҲИММАТ

Пахта тайёрлаш режасини мамлакатда биринчи бўлиб бажарган Андижон вилояти теримчилари сирдарёлик пахтакорларга мадад беришмоқда

МАНА бир неча ҳафтадирки, водийлик қарийб 17 минг ҳашарчи қўриқ вилоят далаларида пахта теришаётир. Уларнинг ҳозиргача уйган хирмони 10 минг тоннадан ошиб кетди. Ишчи кучи кам Меҳнатобод, Шароф Рашидов, Оқолтин туманларида бу мададнинг самараси кўпроқ сезилаяпти. Жумладан, андижонлик ҳашарчиларнинг биргина Меҳнатобод туманида терган пахталари 5 минг тоннадан ошди. Бу туманда тайёрланган ҳосилнинг тўртдан бир қисми демакдир.

Ш. АҲМАДАЛИЕВ.

• *Долзарб мавзу*

ДЕҲҚОН ПАХТАСИНИ ЗАВОДГА ТОПШИРДИ, ЭВАЗИГА НИМА ОЛАДИ?

Пахтакор туманидаги «Чорвадор» деҳқон-фермер хўжаликлари уюшмаси бош иқтисодчиси Исабек ЭШОНҚУЛОВ шу жумбоқни ечишга ҳаракат қилди

— ҲАҚИҚАТАН ҳам «Деҳқон пахтасини заводга топширади, эвазига нима олади?» деган савол бугунги бозор иқтисодиёти шароитида кўпчиликни қизиқтиради. Саволга жавоб беришдан олдин шу жумбоқни ечишга асос бўладиган баъзи омиллар устида тўхталмоқчиман. Иқтисодий ислоҳот жараёнида фойдали ва жорий этиш қулай бўлган, ҳар қандай янгилик вилоятда биринчи бўлиб бизнинг туманда қўлланилади. Кўплар айтишади, мулк шакли ўзгарипти-ю, мазмун-моҳияти аввалгича қоляпти, деб. Мен бунга қўшилмайман. Қишлоқда амалга оширилаётган ислоҳот бизга кўп нарсалар берипти. Масалан, давлат хўжаликлари ширкатлар бирлашмасига, жамоа хўжаликларига айлантирилди. Ижара, оила пудратларида ишлаб кўрдик, зарар қилмадик, маъмурий-буйруқбозликдан қутулдик, бошқарув аппаратлари икки баравар ва ундан ҳам кўпроқ қисқарди, ер эгасини топиб, боқимандалик асоратидан қутулдик.

Бу тадбирларнинг ҳаммаси деҳқон манфаати учун хизмат қилаяпти. Илгари қиш чилласи, ёз жазирамасига чидаб, заҳмат билан етиштирган пахтамизга кузда дарров эга чиқишарди. Пахтамизни эркин сотиб, даромад ололмасдик. Пировард натижада яна, деҳқон тили билан айтадиган бўлсак, қорнимиз нонга тўймай, қўлимиз пул кўрмай юравердик. Аччиқ гапирсам, баъзи раҳбарларимизга ботиб кетмасин-у, қанча иқтисодий ўзгаришлар содир бўлганига қарамай, меҳнатимиз билан етиштирган пахта толамизни кейинги йилларда ҳам ўзимники деб сотолмаган пайтларимиз бўлди. Умумий қозон қайнайверди, унда кимнинг неча чўмич улуши борлиги инобатга олинмади. Товар айирбошлаш эвазига толага келган техника воситалари, бошқа нарсалар яна умуммулк тариқасида ишлатилаверди.

Бу йил ҳаёт мутлақо ўзгариб кетди. Туман бўйича вилоятда яна биринчи бўлиб ширкатлар бирлашмасидан деҳқон-фермер хўжаликлари уюшмасига ўтдик. Бунинг афзаллиги нимада? Аввало, уюшмамизга бириккан ўн бешта шундай хўжаликнинг банкда мустақил ўн бешта ҳисоб рақами очилди. Масалан, уюшманинг ҳисоб рақами 642502 бўлса, унинг орқасига ҳар битта деҳқон-фермер хўжалигининг тартиб рақами қўшиб қўйилди. Демак, 1-деҳқон-фермер хўжалигининг банкдаги ҳисоб рақами 642502/1 тартибида белгиланди. Энди уюшма бўйича олинган даромад ҳар кимнинг хизматига яраша ўн бешга тақсимланади. Ҳар ким терилган кундалик пахта учун, тола, чигит учун алоҳида маблағ олади. Кунжара, шелуха каби чорва озуқаси, пахта мойи ва совун ҳам эндиликда ҳар битта деҳқон-фермер хўжалигига қўшган улушига яраша берилянти.

Ҳозирча техника ва уруғ марказлаштирилган. Бошқарув аппаратида ўн бир одам ишлаяпти. Янаги йили беш кишига келтирамиз. Биттадан ҳисобчи, иқтисодчи, кадрлар ходими, статист ва уюшма раҳбари қолади. Чунки деҳқоннинг даромадига улар шерик бўлмасликлари керак. Бугун улар шартнома асосида маош оладилар. Келгусида деҳқон-фермер хўжалигига хоҳласин бир киши раҳбарлик қилсин. Агар даромади кўпайиб, иқтисоди кўтарса, ҳисобчи, иқтисодчи олиш ҳам ўз ихтиёрида.

Шу ерда «Бугун уюшмага раҳбарлик қилаётган ўн бир киши керакми-йўқми?» деган савол ҳам туғилиши мумкин. Ҳозирча раҳбарият, албатта, керак.

Шу йил биз бир тажриба жорий қилдик. 350 гектар пахта ва 295 гектар ғалла майдонини барча деҳқон-фермерларга баравар тақсимлаб бердик. Агар уларга тўлиқ ихтиёр бераладиган бўлсак (албатта ҳозирча), ҳаммаси пахтачилик билан шуғулланишга ҳаракат қилади. Чунки, пахтадан даромад кўп. Бир тонна ғалла икки минг сўм, шунча тола эса етмиш минг сўм. Шу сабаб, вақтинчалик деҳқонларимизга иқтисодий йўналиш бериб туришга мажбурмиз.

Деҳқон-фермер хўжаликларининг яна бир афзаллиги шу бўлдики, таниш-билишчилик, ошна-оғайничилик йўқолди. Энди иш ўз йўлига, дўст ўз йўлига. Илгари раҳбар яккаҳокимлик усулидан фойдаланиб, техниканинг созини, уруғнинг кўпини, ернинг тозасини «ўз оламига» берарди. Бугун эса ўша раҳбар, аксинча, деҳқон-фермер даромадига шерик ва муте бўлиб турибди.

Энди бевосита суҳбат мавзусига қайтсак, деҳқон заводга топширган пахтаси эвазига нима олади? Аслида юқорида буни озроқ шарҳлаб ҳам ўтдик. Бевосита гапирадиган бўлсак, биз бу йил пахта бўйича давлат буюртмасини вилоятда биринчи бўлиб бажардик. Унча катта бўлмаган уюшмамиз 915 тонна пахта топширди. Яна икки юз тонна териб топширамиз. Кейинги ҳисоб-китобга кўра, давлатга топширган ялпи ҳосилимизнинг эллик фоизи ҳисобидан 135 тонна, режага қўшимча топширган пахтамиздан 60 тонна, жами 195 тонна соф тола уюшма ҳисобига қолади. Ўтган йил ҳисобидан ҳам 64 тонна тола сотилмай турибди. Бу — ўн саккиз миллион сўмдан кўпроқ даромад дегани. Ҳали бунга икки миллион сўм ғалланинг даромади, саксон тонна уруғликнинг пулини қўшаётганим йўқ.

Бултур режани бажарганимиз туфайли толамизни сотмаган бўлсак ҳам завод ҳисобидан, яъни ўз даромадимиздан 28 тонна ун, 23 тонна пахта ёғи, уч тонна совун, шунча гуруч келтириб тарқатдик. Битта ғалла комбайни, иккита беда ўргич механизм, битта «Олтой» трактори, иккита пахта териш машинаси сотиб олдик. Уларни эҳтиёжига, заруратига қараб деҳқон-фермерларимизга бердик. Бу йил бешта «Белорус» транспорт тракторини тележкаси билан, тўртта «Олтой», битта ғалла комбайнини олмоқчимиз.

Уюшмамиз раҳбари Зоҳид Омонов билан йил якунини хомчўт қилиб чиқдик. Икки йиллик сарф қилинган харажатларимиз тўлиқ қопланибди. Ҳали сотилмаган толадан келадиган нақд даромад эса чўнтакда. Ана шу толага харидор бор, лицензия олиш ҳаракатида юрибмиз.

Уюшмамиз пахтакорлари бир йиллик даромадлари эвазига анча бадавлат бўлиб қолишади. Ойлик маошлар ойма-ой берилган. Бунинг устига озиқ-овқат, мукофот пулини айтмайсизми. Келгуси йилиёқ ҳар битта деҳқон-фермеримиз хизмат машинасига эга бўлиши аниқ. Бундай шарафга фақат иқтисодий ислоҳотни тўғри олиб бораётганлар эришишлари мумкин.

«Халқ сўзи» мухбири
Ҳ. НАБИРАЕВ ёзиб олди.

ЎЗБЕКИСТОН-ФРАНЦИЯ:

ҲАМКОРЛИК ҚИРРАЛАРИ

27 октябрда Ўзбекистон Республикаси Президентининг Франция Республикасига давлат ташрифига икки йил тўлади

Ўзбекистон Президенти Ислом Каримовнинг 1993 йил кузида Парижга давлат ташрифи халқларимиз ўртасидаги яқин алоқалар анъанасини қайта тиклади. Бу алоқалар буюк бобомиз Амир Темур даврида бошланган эди.

Ислом Каримовнинг Францияга ташрифи чоғида муҳим ҳужжатлар имзоланди, бу ҳужжатлар Ўзбекистон-Франция муносабатларини муваффақиятли ривожлантириш учун ҳуқуқий асос бўлди.

Парижда имзоланган икки томонлама ҳужжат — дўстлик ва ҳамкорлик тўғрисидаги шартнома Европада тинчлик, хавфсизлик ва барқарорлик учун масъулият руҳи билан йўғрилган. Бу ҳужжат Ўзбекистоннинг умумевропа жараёнида иштирок этиш ҳуқуқини мустаҳкамлади.

Мустақил Ўзбекистоннинг ташқи сиёсий фаолияти кўп қиррали бўлгани каби давлатимиз бошлиғининг ташрифи чоғида ҳам хилма-хил масалалар муҳокама қилинди. Бу сафар давомида Ўзбекистон-Франция муносабатларининг муҳим масалаларигина ҳал этиб қолинмади. Франция пойтахтида янги Европа хартиясини Ўзбекистон номидан Президент имзолади, шунингдек, мамлакатимизни ЮНЕСКОга қабул қилишнинг расмий маросими бўлди. Шу йилнинг октябрида Ўзбекистон мазкур нуфузли халқаро ташкилотга аъзо бўлганига икки йил тўлади. Ҳозир Ўзбекистон Бош вазирининг ўринбосари, ЮНЕСКО ишлари бўйича республика миллий комиссиясининг раиси С. Саидқосимов бошчилигидаги делегациямиз Парижда ЮНЕСКОнинг 28-бош конференциясида тенг ҳуқуқли аъзо сифатида биринчи бор иштирок этмоқда.

Ўзбекистон билан Франция ўртасидаги давлатлараро муносабатлар ривожланиб, ҳозир сиёсий, иқтисодий, илмий, маданий ва бошқа соҳаларда кенг ҳамкорлик қилиш босқичи бошланмоқда.

Франция ўзининг Марказий Осиё минтақасидаги сиёсатида Ўзбекистонга алоҳида ўрин бермоқда. Франция Республикаси Миллат мажлиси ва Сенатида «Франция-Ўзбекистон» депутатлар гуруҳи тузилди. Франциянинг Тошкентдаги элчихонаси қошида Марказий Осиёни тадқиқ этиш институти ташкил қилинди.

Бу мамлакатнинг савдо-саноат доиралари давлатимиз билан фаол савдо-иқтисодий ҳамкорликка қадам қўймоқда. Бу соҳадаги икки томонлама алоқаларни янада ривожлантириш учун Ўзбекистонда Франция билан иқтисодий ҳамкорлик бўйича идоралараро комиссия тузилган. Иккала мамлакат ўртасида амалий алоқалар ўрнатишга ва бу алоқаларни ривожлантиришга кўмаклашиш комиссиянинг асосий вазифасидир.

1994-1995 йилларда Франция савдо-саноат доираларининг вакиллари, шу жумладан, Париж савдо-саноат палатасининг делегацияси, бир қанча компания ва фирмалар раҳбарлари республикамизга бир неча бор келди. Улар сафар чоғида Ўзбекистон бозорини, ўзаро фойдали савдо-иқтисодий ҳамкорликни кенгайтириш имкониятларини ўрганишди.

Ҳозирги пайтда мамлакатимизда «Текнип», «Делепланк», «Рон-пуленк агрошими», «Импорт бўйича жамият ва комиссия ҳамда Луи Рейхарт уйи», «Конако», «Софинфра», «Шамбон са», «Бофур-ибсен» каби таниқли француз фирмаларининг ваколатхоналари очилди.

«Оригейт», «Биомет», «Тереза» Ўзбекистон-Франция қўшма корхоналари барпо этилган бўлиб, улар муваффақиятли ишламоқда. Бу корхоналар парфюмерия моллари, дори-дармонлар ишлаб чиқармоқда, маркетинг, сервис ва реклама хизмати билан шуғулланмоқда.

Тошкентда Париж савдо-саноат палатасининг ваколатхонаси очилгач, икки томонлама ҳамкорликни кенгайтириш учун янги имкониятлар пайдо бўлади.

Кенг кўламли лойиҳалар ҳам амалга оширилмоқда. Франциянинг йирик «Текнип» фирмаси «Ўзбекнефтгаз» корпорацияси билан биргаликда Бухоро нефтни қайта ишлаш заводини қурмоқда.

Қишлоқ хўжалик маҳсулотларини қайта ишлаш, ер ости иншоотлари қуриш, пахта линти ва шоли поҳолидан целлюлоза олиш соҳасида, шунингдек, машинасозлик саноатида «Фрамат» гуруҳи билан ҳамкорликни ривожлантиришнинг яхши истиқболлари мавжуд.

Европа ҳамжамияти комиссияси дастури борасида Франция Ўзбекистонга кўмаклашмоқда, мутахассисларни тайёрлашда ёрдам бермоқда.

Французларнинг мамлакатимиз қадимий ва бой маданиятига қизиқишининг ортиб бораётгани маънавий соҳада тез ривожланаётган алоқаларга асос бўлди. Мамлакатларимиз халқларининг бир-бирларини яхшироқ билиб олишга тарихий интилишлари санъат арбоблари, олимлар ва ёшлар вакилларининг кўп сонли учрашувларида, бир-бирларига мутахассислар, ўқитувчилар ва талабаларни юборишда, тилларни ўрганишда, иккала мамлакат халқларининг мумтоз ва замонавий адабиёти энг яхши намуналарини таржима қилишда намоён бўлмоқда.

«Франция-Ўзбекистон» уюшмаси, «Темурийлар даври тарихи ва санъатини ўрганиш ва Франция-Ўзбекистон маданий ҳамкорлик жамияти», «Ўзбекистон билан учрашув сари» жамияти, бошқа жамоат ташкилотлари маданий алоқаларни йўлга қўйиш борасида кўп иш қилмоқда. 1995 йил апрелида «Франция — Ўзбекистон» уюшмасининг президенти И. Тавернье бошчилигидаги шу уюшма делегацияси Ўзбекистонда бўлди. Ўзбекистон Фанлар академиясининг Археология институти билан Франция Республикаси илмий тадқиқотлар миллий маркази ўртасида «Ўрта Осиё қадимий ва ўрта аср маърифати» дастури бўйича илмий ҳамкорлик тўғрисидаги шартнома муваффақиятли амалга оширилмоқда.

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов мамлакатларимиз ўртасидаги кўп асрли анъанага эга бўлган дўстлик ва ҳамкорлик муваффақиятли ривожланаётганини ва янада самарали Ўзбекистон—Франция ҳамкорлиги учун ҳамма имкониятлар мавжудлигини таъкидлади.

Акмал САИДОВ,
Ўзбекистон Республикасининг Франциядаги Фавқулодда ва Мухтор элчиси.
(ЎзА).

• *Биронтаям танқид натижасиз қолмайди*

«ҚАРШИДАГИ ТАШЛАНДИҚ ТЕННИС КОРТЛАРИ»

«Халқ сўзи», 1995 йил 26 июль

МУТАСАДДИЛАР ЖАЗОЛАНДИ

«Вилоят ҳокимлиги «Халқ сўзи»нинг 1995 йил 26 июль сонида босилган «Қаршидаги ташландиқ теннис кортлари» сарлавҳали мақолада кўрсатилган камчиликлар юзасидан кўрилган чора-тадбир ҳақида қуйидагиларни маълум қилади:

Ушбу мақола шаҳар, туманлар фаоллар кенгашларида муҳокама қилинди. Фаоллар кенгашларида аҳолига маданий-маънавий, ижтимоий хизмат кўрсатиш, спорт масканларининг бугунги аҳволи, жисмонан соғломлаштириш ишларининг замон талабларига, аҳолининг ўсиб бораётган эҳтиёжига жавоб бермаётганлиги қайд этилди.

Барча шаҳар ва туман ҳокимларига, вилоят спорт ва физкультура қўмитасига, маданият, кинолаштириш ва киноижара бошқармалари эътиборини аҳолини маданий, маънавий баркамоллигига эришиш бош вазифа эканлигига қаратиш ва мавжуд масканлардан унумли фойдаланишни таъминлашда уларнинг шахсан масъул эканлиги белгилаб қўйилди.

Маданият ва маънавият масканларидан талаблар даражасида фойдаланиш, спорт ва физкультурани оммалаштириш, иқтидорли спортчи болалар мактабларини очиш сингари тадбирлар белгиланди. Ҳозирги кунда Қарши шаҳридаги ўнта теннис кортлари қайта таъмирланиб, машғулотлар, мусобақалар ўтказилаяпти. Барча шаҳар, туманларда биттадан теннис кортларини қуриш бошлаб юборилди.

Ушбу масалалар юзасидан вилоят ҳокимининг қарори қабул қилиниб, мутасадди ўртоқлар жазоланди.

И. КОЗИМОВ,
вилоят ҳокимининг биринчи ўринбосари».

***ТАҲРИРИЯТДАН:** Мақолада кўрсатилган камчиликларни тугатиш, вилоятда спорт ва соғломлаштириш ишларини жонлантириш бўйича қилинган ишлар яхши, албатта. Аммо газета чиқишида теннис кортларининг ташландиқ ҳолга келиб қолишига сабабчи бўлган ўртоқларнинг исм-фамилиялари аниқ келтирилганди. Жавобда эса мутасадди ўртоқлар жазоланди, деб қўя қолинган...*

• Биз ва жаҳон

ТЎҚҚИЗ ЎЛКАНИ БИРЛАШТИРГАН ЮРТ

Ҳар бир мамлакатнинг миллий байрами ўзига хос тарихга эга. Кўплаб халқлар, жумладан, ўзбек халқи республикамиз мустақиллиги эълон қилинган санани миллий байрам сифатида нишонласа, бошқа давлатларда инқилоб ёки мамлакат халқларининг бирлашуви куни, айрим қиролликларда қирол туғилган кун энг асосий байрам сифатида нишонланади.

Австрияда эса мамлакат парламентининг доимий бетарафлик ҳақида қонун қабул қилган кун миллий байрам сифатида эълон қилинган. Австрия халқи ушбу қонун қабул қилинганига 40 йил тўлганини кенг тантана қилмоқда.

Австрия Республикаси Австрия-Венгрия монархияси қулаганидан кейин 1918 йилнинг ноябрида ташкил топди. Иккинчи жаҳон уруши арафасида мамлакатни немис-фашистлар армияси босиб олди. Лекин жаҳон урушининг тугаши ва фашистлар Германиясининг тор-мор этилиши ҳам Австрия халқи учун озодлик келтирмади. 1945 йилнинг апрель ойида собиқ шўро армияси мамлакатнинг катта қисмини эгаллади. Айни пайтда Австрия ҳудудининг қолган қисмини Америка, Англия ва Франция қўшинлари босиб олдилар. Шу тариқа мамлакат 1945-1955 йиллар мобайнида турли қисмларга парчаланиб кетди.

1955 йили АҚШ, собиқ СССР, Буюк Британия, Франция ва Австрия ҳукуматлари вакиллари Венада учрашиб, мустақил демократик Австрия Республикасини қайта тиклаш ҳақидаги шартномага имзо чекдилар. Ўша йилнинг октябрида Австрия парламенти мамлакатнинг доимий бетарафлиги ҳақида конституциявий қонун қабул қилди. Шу тариқа давлат шартномаси ва доимий бетарафлик мақомида белгиланган мажбуриятлар мустақил Австрия ташқи сиёсатининг асосини яратди.

Марказий Европада жойлашган Австрия Федерал Республикаси тўққизта ўлкадан ташкил топган. Ҳар бир федерал ўлка ўзининг Конституцияси, ҳукумати ва парламентига эга. Мамлакат умумий майдони 84 минг квадрат километрдан иборат ва аҳолиси 7,8 миллиондан ошиқроқ.

Австрия кўплаб ер ости бойликлари — нефть, темир рудаси ва бошқа бир қанча минералларга эга. Мамлакат саноати юқори даражада равнақ топган. Айниқса, қора металлургия, машинасозлик, тоғ-кон, электротехника ва кимё саноати иқтисодиётда етакчи ўрин тутади. Австрияликларнинг ердан унумли фойдаланиши натижасида етиштирган қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари мамлакат талабини тўла қондиради. Австрия 1992 йилда Ўзбекистон билан дипломатия муносабатларини ўрнатди ва мустақилликка эришган давлатимиз билан ўзаро манфаатли ҳамкорлик алоқаларини равнақ топтиришга киришди. 1992 йилнинг сентябрь ойида Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов Австрия Федерал канцлери Франц Враницкийнинг таклифига биноан Венага ташриф буюрди.

Мамлакатимиз раҳбари Австрияга уч кунлик сафари мобайнида Федерал канцлер Ф. Враницкий, республика Миллат Мажлиси Раиси Х. Фишер билан учрашди ва икки давлат ўртасидаги ўзаро манфаатли ҳамкорлик алоқаларини ривожлантиришга доир музокаралар ўтказди, тадбиркорлар, савдо-саноат доиралари билан ўтказилган учрашувларда ҳам мамлакатларимиз ўртасидаги савдо-иқтисодий алоқаларни кенгайтириш масалалари муҳокама этилди. Ташриф якунида ўзаро ҳамкорликка оид бир неча ҳужжатлар имзоланган эди.

Шу йилниг июнида Австрия Федерал канцлери шахсий вакили Карл Блеха бошчилигидаги делегация мамлакатимизга ташриф буюриб, республикамизнинг бир қанча вазирлик ва идоралари раҳбарлари билан банк хизмати, молия, енгил саноат ва энергетика соҳаларида ҳамкорлик қилиш бўйича музокаралар ўтказди.

Европа марказида жойлашган, саноати юксак ривожланган Австрия билан Марказий Осиёдаги иқтисодий ва сиёсий барқарор ўлка — Ўзбекистон ўртасидаги ҳамкорликни равнақ топтириш учун катта имкониятлар мавжуд. Ушбу имкониятлардан тўла фойдаланиш эса ҳар икки мамлакат халқлари манфаатларига хизмат қилади.

Муҳаммад ШАРИФ,
ЎзА шарҳловчиси.

• «Оқ олтин» — 95

Дўстлик туманидаги машҳур пахтакор Мамажон Дадажонов номли ижара ширкатлар уюшмасининг 4, 6, 9-ширкатлари заршунослари марраға етиб келдилар. 2555 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 27 центнердан ҳосил олинди. Айни кунларда уюшма деҳқонлари 1-1,5 фоиз миқдорида пахта топшираяптилар.

СУРАТЛАРДА: мавсумда «зангори кема» бункеридан 100 тонна пахта тўккан механизатор Ислом Воисов; ширкат бошлиғи М. Собиров ва механик Ш. Жўраев.

Ш. ИБРОҲИМОВ олган суратлар.

• «Обуна — 95»

ЯНА ЮЗ ХОНАДОН «ХАЛҚ СЎЗИ» ОЛАДИ

Демак, яна юзта оила маърифатдан баҳраманд бўлади

Боёвут туманидаги «Биринчи Май» ширкатлар уюшмаси жамоаси пахта тайёрлаш режасини вилоятда биринчи бўлиб уддалагани ҳақида илгари хабар берган эдик.

Дастлабки ҳисоб-китобларга қараганда, жамоа аъзоларининг бу йилги даромади мўмай бўлади. Олинган даромад қишлоқларни янада ободонлаштириш, аҳоли турмуш фаровонлигини яхшилаш ва энг муҳими, ислоҳотларни жадаллаштириш йўлида сарфланади.

Уюшма бошқаруви яна бир хайрли ишга қўл урди: бу йилги даромад ҳисобидан бир неча юз минг сўмни газета-журналлар обунасига сарфлашга қарор қилинди.

— Қишлоқдаги ислоҳотларнинг муваффақияти мўл ҳосил етиштиришга эмас, балки одамларнинг маънавий дунёқараши ва янгиликлардан доимий хабардор бўлишларига ҳам боғлиқ, — дейди уюшма раиси Ғафуржон Алиев. — Шу боис хўжалигимизда обуна масаласига алоҳида эътибор қаратилган. Илғорлар ва кам таъминланган оилаларни уюшма маблағи ҳисобидан газета-журналларга обуна қилаяпмиз. Назаримда, бу ҳам ижтимоий ҳимоянинг бир тури. Мамлакатимизнинг етакчи газетаси — «Халқ сўзи»га 100 киши обуна қилинди. Чунки бу газета ҳозирги кунда мамлакатимизда кунлик чоп этиладиган ягона газетадир. Бу воқеа ва янгиликлардан ўз вақтида хабардор бўлиш имконини беради.

А. ШЕРНАЗАРОВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

МЎЪТАБАР ЗИЁ МАСКАНИ

Алишер Навоий номидаги Ўзбекистон Республикаси давлат кутубхонаси ташкил этилганига 125 йил тўлди

Давлат кутубхонаси китобхонлар учун биринчи марта ўз эшикларини 1870 йилда очган эди. Ўшанда унинг жавонларида 2200 жилдга яқин китоб сақланарди. Йиллар ўтиши билан унинг бисоти ҳам бойиб борди. Эндиликда кутубхона қарийб 50 минг китобхонга хизмат қилади. Ҳар йили икки миллионга яқин китоб, газета, журнал ва бошқа босма ҳужжатлар мухлисларга етказиб берилади. Хазинада эса беш миллион босма тобоққа яқин нашрлар сақланмоқда.

Зиё маскани тарихи турли хил воқеаларга бой. Унга дастлабки китоблар Франциядан, Шарқ мамлакатлари кутубхонасидан келтирилган эди. Маълумки, 1877 йилда китоб айирбошлаш юзасидан халқаро комиссия тузилади. Шунга мувофиқ, Тошкентга ҳам ер юзининг йирик кутубхоналаридан айирбошлаш йўли билан нодир асарлар келтирилади. Бу борада, айниқса, қарийб 37 йиллик илмий фаолиятини шу даргоҳ билан боғлаган машҳур шарқшунос олим В. Бартольднинг хизматлари сезиларли бўлган. Унинг саъй-ҳаракатлари билан Шарқ қўлёзмаларининг дастлабки намуналари келтирилган эди. Бугунги кунда кутубхона жамоасининг изланишлари туфайли юзага келган қарийб 600 жилдга яқин «Ўрта Осиё ва Туркистон ўлкаси хусусиятларига доир Туркистон асарлари тўплами» нодир мажмуаси илм аҳли учун асосий манбалардан ҳисобланади. В. Межов, В. Дмитровский, А. Семенов сингари библиографларнинг куч-ғайратлари билан йиғилган бу тўплам Марказий Осиё, қолаверса, Шарқ тарихи, иқтисодиёти ва маданиятини ўрганувчилар учун муҳим қўлланма бўлиб хизмат қилаётир.

Айни пайтда республикамизнинг энг йирик ва қадимий зиё маскани Осиё этнографияси, географияси, ўсимликлар дунёси-умуман шу қитъа ҳаётини ўрганишда дунёдаги таянч марказлардандир. Унинг ўлкашунослик бўлимидан кўплаб хорижлик китобхонлар фойдаланадилар.

Айниқса, 16 минг нусхага яқин асарларни жамлаган нодир қўлёзмалар фонди катта мавқега эга. Унинг токчаларида мамлакатимиз ҳақида яратилган энг қадимги асарларнинг дастлабки нусхалари сақланмоқда. А. Л. Кун томонидан 1871-72 йилларда тузилган тарих, археология, этнография ва ҳунармандчилик соҳалари бўйича ўн жилддан иборат «Туркистон альбоми», Абулғозий Баҳодирхоннинг «Шажараи турк» асарининг рус тилида нашр этилган биринчи таржимаси (1768 й), Филипп Ефремовнинг «Бухоро, Хива, Эрон ва Ҳиндистонга ўн йиллик саёҳат ва у ёқдан Англия ҳамда Россия орқали қайтиш» (1785 й) асарининг биринчи нашри шулар жумласидандир. Бу бўлимда Туркистонда нашр этилган кўплаб газеталар ҳам сақланади. «Туркистон вилоятининг газети» (1870-1917 й.), «Тужжор» (1907 й.), «Турон» (1919 й), «Садойи Туркистон» (1914 й), «Иштирокиюн» (1917 й) сингари ўзбекча даврий матбуот намуналари ўлкамиз тарихини ўрганувчилар учун қимматли манба бўлиб қолаверади.

Шубҳасиз, бу ерда сақланаётган ўлкамизда чоп этилган босма нашрларнинг нусхалари ҳар жиҳатдан қадрлидир. Тошкентда 1868 йилда очилган биринчи босмахонада нашр этилган Ш. Иброҳимовнинг ўзбек аҳли учун «Календарь»и (1872 й), Алишер Навоийнинг «Хамса» асари (1880 й), «Девони Мунис», «Девони Рожий» ва бошқа тошбосма асарлар, бир томондан, мамлакатимиз китоб нашри тарихидан ҳикоя қилса, иккинчи тарафдан эса, ўша давр маънавий муҳитини тасаввур қилишда асқотади.

Кутубхонанинг ҳозирги замон чет эл адабиёти бўлимида ижтимоий-сиёсий, бадиий, санъат ҳақидаги 190 мингдан зиёд китоб жой олган. Бўлим тобора бойиб бормоқда. Айни пайтда кутубхона 50 ташкилот орқали дунёнинг 24 мамлакатидан халқаро китоб айирбошлаш комиссияси орқали янги асарлар олади.

Зиё масканининг илмий-услубий ва илмий-тадқиқот фаолияти республикамиз ҳаётини китобхонларга тўлиқроқ ҳикоя қилиб беришга қаратилган. Шу мақсадда тез-тез илмий-амалий конференциялар, анжуманлар, семинарлар ўтказиб турилади. Ўқув юртларида, корхоналарда кўчма ташвиқот тадбирлари ўтказилади. Жамоанинг фаолиятида, айниқса, библиография етакчи йўналишлардан ҳисобланади. Кутубхона Марказий Осиёдаги етакчи маскан сифатида республикаларда нашр этилган асарлар рўйхатини тузиб боради. Хусусан, ўлкашуносликка доир кичик мақоладан тортиб, жиддий тадқиқотгача ҳисобга олинади. Бу эса илмий ходимлар учун қўлланма бўлиб хизмат қилмоқда.

Юртимиз истиқлолни қўлга киритгач, зиё масканининг фаолияти ҳам мазмунан янгиланди. Тарихни ўрганиш, қадриятларни асраб-авайлаш ва бойитиш мавзуида кўплаб кўргазмалар уюштирилди, қайта ўрганила бошланган мавзулар юзасидан ташкилий ишлар амалга оширилди. Айни пайтларда кутубхонанинг фидойи жамоаси 125 йил давомида тўпланган маънавий бойликни китобхонларга тўлалигича етказиш йўлида изланишлар олиб бормоқда. Жаҳон кутубхоначилик амалиётидаги янги ютуқларни жорий этиш юзасидан тадбирлар кўрилмоқда. Эҳтимол, яқин вақтларда бу ерга ташриф буюрган мижозлар компьютерлашган хизмат турларидан баҳраманд бўлишга муяссар бўладилар. Шунингдек, миллий кутубхона учун замонавий талабларга жавоб берадиган бино қурилиши ҳам кун тартибида турибди. Албатта, келажакка ишонч билан одимлаётган, азалдан маърифатнинг қадрига етган юртда оламдаги энг нодир бойлик — китоб ва кутубхоналарга муносабат асосий юмушлардан бўлиб қолаверади.

Ҳ. САТТОРОВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

КАРТОШКА МЎЛ БЎЛДИ

Янгиқўрғон тумани хўжаликларида картошка ҳосилини йиғиштириб олишга киришилди. Бу йил бир ярим минг гектар ерда картошканинг Голландиядан келтирилган «Санта», «Романо», «Кардинал» навлари етиштирилди. Бу навлар серҳосиллиги ва тотлилиги билан фарқ қилади. Соҳибкорлар ҳар гектар ердан икки юз центнер ҳосил олишмоқда, айрим хўжаликларда ҳосилдорлик 300 центнердан ҳам ошмоқда.

(ЎзА).

• Ўтиш даври ислоҳотлари

КОСМОСДАН ЕР ҚАЪРИГАЧА...

Бугунги кунда мамлакатимизда геология фанини жаҳон геология фани даражасига кўтариш учун Ўзбекистон Фанлар академиясининг Ҳабиб Абдуллаев номидаги Геология ва геофизика институтида янгиликлар яратилмоқда. Бу ерда олиб борилаётган илмий изланишлар ва институт фаолияти ҳақида ЎзФА академиги, Нью-Йорк Фанлар академиясининг аъзоси, институт директори Файзулла УСМОНОВ мухбиримизга қуйидагиларни сўзлаб берди.

— Институтимиз республикадаги энг кекса илм даргоҳларидан бири саналади. У ташкил этилганидан бери ярим асрдан кўп вақт ўтди. Шу даврда бу ерда Ҳабиб Абдуллаев, Иброҳим Ҳамробоев каби кўплаб олимлар геология фанини ривожлантиришга, Ўзбекистон ва Марказий Осиёнинг геологик тузилишини аниқлашга салмоқли ҳисса қўшган.

Республика минерал хомашё базасини барпо қилишда институтнинг хизматлари катта. Мурунтов, Чармитон, Кўкпатас ва бошқа олтин конларини, калий тузлари ва фосфорит конларини очишда институт олимлари бевосита иштирок этишган.

Бугунги кунда «Соф, нодир ҳамда рангли металл маъданларини қазиб олиш, комплекс қайта ишлаш ва чамалашнинг юқори унумли технологиясини яратиш» бўйича янги илмий-техника дастури ишлаб чиқилди. Бу дастурни бажаришда Геология ва геофизика институти бош ташкилотчи бўлиб, унда Ядро физикаси институти, Тошкент давлат техника университети ва бошқалар иштирок этмоқда. Бу дастур бўйича олиб борилаётган тадқиқотлар рангли, нодир, қимматбаҳо металл конларини тез ва тўлиқ ўзлаштиришга қаратилган. Ишларнинг муваффақиятли бориши учун институтда яна бир технологик лаборатория — маъданларни қайта ишлаш технологияси ташкил қилинди. Бу лабораторияда маъдандан олтин ажратадиган фабрикалар чиқиндиларини қайта ишлаш бўйича таклифлар тайёрланади.

Геотехнология, деб аталган бошқа технологик лабораторияда Олмалиқ тоғ-металлургия комбинати марказий илмий-тадқиқот лабораторияси билан биргаликда шу комбинат чиқиндиларидан магнетит концентратини олиш ва ундан металлургияда темир хомашёси сифатида фойдаланиш бўйича тадқиқотлар олиб борилмоқда. Чинни маҳсулотларини маҳаллий хомашёдан тайёрлаш технологиясини ишлаб чиқиш, маҳаллий доривор минералларни текшириш шулар жумласидандир. Бу масалаларни тезроқ ҳал қилиш учун институтда янги номаъдан минерал хомашё лабораторияси ташкил этилди.

Маълумотларга асосланиб шуни айтиш мумкинки, ҳозир институтдаги шароит Мустақил Давлатлар Ҳамдўстлигидаги айрим геологик институтларга нисбатан анча устун. Аммо ўтиш даври қийинчиликлари институтни ҳам четлаб ўтаётгани йўқ. Илмий кадрлар салоҳиятини (потенциалини) сақлаб қолиш муаммолари, шу билан боғлиқ бўлган ходимларни моддий таъминлаш масалалари, дала тадқиқотларини тўлиқ ҳажмда ўтказишда маблағнинг етишмаслиги, эскириб қолган илмий асбобларни янгисига алмаштириш, МДҲ республикалари илмий марказлари билан алоқаларнинг сустлашгани, тадқиқотлар натижаларини чоп этиш ва амалиётга жорий этиш ва хорижий мамлакатлардан янги илмий маълумотларни (китоблар, журналлар) олишда қийинчиликлар мавжуд. Кўриниб турибдики, бу муаммоларнинг кўпчилиги институтни етарли миқдорда маблағ билан таъминлашга бориб тақалади. Бюджетдан ажратиладиган маблағларнинг чегараланганлигини тушунган ҳолда, биз бу қийинчиликларни бартараф этиш ва институтни келгусида янада ривожлантиришнинг асосий йўли илм даргоҳини янги бозор шароитига мослаштиришда, деб биламиз. Аввало, институт негизида илмий-ишлаб чиқариш бирлашмасини барпо этиш зарур. Ўйлайманки, институт республикада кам ривожланган соҳаларда тажриба, ишлаб чиқаришни ташкил қилиш учун етарли илмий потенциалга эга (мутахассислар, асбоб-ускуналар, ишлаб чиқилган тайёр технологиялар). Мисол сифатида институтда тайёрланган айрим ишланмаларни келтириш мумкин. Экспериментал моделлаштириш лабораториясида Тошкент чинни заводи билан биргаликда тўлиқ маҳаллий хомашёдан қилинган чинни буюмларнинг намуналари олинди, улар кўргазмаларда намойиш қилинди. Номаъдан минерал хомашё лабораториясида ишлаб чиқилган технология бўйича гидрослюдали гиллардан ва бархан қумларидан қилинган сопол безак тахтачалар завод шароитида синовдан ўтди ва улардан жаҳон стандарт талабаларига жавоб берадиган намуналар олинди. Ўсимлик ёғларини тозалаш учун институт тавсия қилган адсорбент гиллари синовдан муваффақиятли ўтди. Институтда яратилган технология бўйича сунъий феруза синтези тажрибалари ҳам тугалланиш арафасида. Институт глициологлари (музликлар бўйича мутахассислар) германиялик олимлар билан ҳамкорликда ишлаб, биргаликда экспедицияларда ва илмий мавзуларни бажаришда қатнашмоқдалар. Геофизикларимиз эса француз олимлари билан ҳамкорликда тадқиқотлар олиб боришмоқда. Металлнинг йирик концентрациялари билан литосферанинг чуқур қисмларининг боғлиқлигини аниқлаш бўйича илмий дастур ишлаб чиқилди. Бу дастур дунёдаги 15 та мамлакатнинг (АҚШ, Канада, Хитой ва бошқалар) етакчи илмий марказлари иштирок этадиган халқаро лойиҳанинг бир қисмидир. МДҲ республикаларидан бу лойиҳа бўйича фақат Россия ва Ўзбекистон қатнашади.

Институтда сўнгги йилларда геологиянинг ҳамма асосий йўналишлари бўйича фундаментал ва амалий натижалар олинди. Мисол учун қуйидагиларни келтириш мумкин. Космогеология, петрофизика ва спектрофотометрия бўлимлари асосида янги илмий йўналиш кашф қилинди. Петрофизиканинг бу янги бўлими институт олимлари томонидан петроспектрометрия номини олди. Бу соҳа катта истиқболга эга, чунки у ерни фазодан туриб текшириш бўйича энг сўнгги ютуқларга асосланган ва ернинг сунъий йўлдошлари ёрдамида геологик объектларнинг таркиби ҳақида янги маълумотлар олишга имкон беради. Институтнинг бу кашфиёти Россия патент бошқармаси томонидан тасдиқланди.

Жанубий Фарғонанинг юқори карбон ва қуйи перм қатламларини ўрганишда қадимий сув ўтларининг 14 янги тури ва 8 та гуруҳи аниқланди. Ернинг юқори мантияси таркибининг «пикрит» модели асосланди. Бу модел Австралия ва Америка олимлари яратган «Пиролет» моделининг бир туридир.

Ғарбий Ўзбекистонда янги кадмийли ҳудуд кашф қилинди. Бу ердаги кадмийнинг дунёга маълум бўлмаган аномал концентрациялари аниқланди.

Сўзимнинг охирида шуни таъкидлашни истардимки, институтимиз олимлари эришаётган бундай ютуқлар республикамиз мустақиллигини мустаҳкамлашга, иқтисодиётимизни юқори поғонага кўтаришга, шубҳасиз, хизмат қилади.

«Халқ сўзи» мухбири
Ойбек РАҲИМОВ
ёзиб олди.

ЯНГИ ТАШХИС ВОСИТАСИ

Республика Фанлар академияси Биоорганик кимё институтининг тажриба заводида полимер гелни кўплаб ишлаб чиқариш йўлга қўйилди. Маҳаллий хомашёдан фойдаланиб ишлаб чиқарилаётган гел тиббиётда ултратовуш ёрдамида ташхис қўйиш учун зарур восита бўлиб, ултратовуш узатгичларини бемор танасига ўрнатиш учун ишлатилади.

Бу қуюқ восита хориждан келтирилган аппаратларни ишлатиш учун зарур. Чунки бу аппаратларга қўшиб берилган гел захиралари тамом бўлди, шу сабабли кўпгина шифохоналарда қимматбаҳо аппаратлар бекор турибди. Гел ўрнига мойдан фойдаланишга уринишлар ташхиснинг нотўғри чиқишига олиб келди, аппаратлар ишдан чиқди. Олимларимизнинг тадқиқотлари натижасида яратилган «Полижел» деб аталган янги восита муаммони ҳал қилди. У мутлақо зарарсиз бўлиб, аппаратларда қўлланиш жиҳатидан хорижда ишлаб чиқарилган гелдан қолишмайди.

(ЎзА).

Меъморий обидалари билан мустақил юртимиз фахрига айланган Самарқандга сайёҳлар тез-тез қадам ранжида қилишаяпти. Шу боис ҳар куни шаҳарга келиб-кетаётган хусусий ва сайёҳлик автомобилларининг сони тобора кўпайиб бораяпти. Бу эса йўл ҳаракати қоидаларини таъминлашга масъул бўлган вилоят давлат автомобиль назорати ходимлари зиммасига катта масъулият юклайди.

СУРАТДА: милиция аълочиси Рафиқ Ҳакимов.

Т. ҲАМРОҚУЛОВ олган сурат.

ЖАРРОҲЛИКДА ЯНГИЧА УСУЛ

Нукус шаҳридаги О. Холмуродов номли 1-касалхонанинг жарроҳлик бўлимида Қорақалпоғистонда илк бор лапароскоп ёрдамида операция ўтказилди. Икки соат давом этган мазкур жараёнда бўлим бошлиғи О. Ешчонов раҳбарлигидаги тиббий хизматчилар беморнинг тош йиғилган ўт халтасини олиб ташладилар.

Германияда ишлаб чиқарилган лапароскоп ускунаси бизнинг тиббиёт ходимларимиз учун янги иш анжоми бўлиб, бу асбоб ёрдамида ўтказиладиган жарроҳлик юқори сифатлиги билан ажралиб туради. Масалан, беморнинг шикастланган аъзоларини олиб ташлашда унинг баданини одатдагидек тилинмайди.

Лапароскоп ёрдамида қилинадиган операциялар анча енгил кечиб, беморлар кўпинча операциядан бир-икки кундан кейин бемалол оёққа туриб кетадилар.

Ҳайитбой АБДУСОДИҚ,
«Халқ сўзи» мухбири

МАЖЛИС НИҲОЯСИГА ЕТДИ

Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Бош Ассамблеясининг уч кунлик махсус тантанали мажлиси якунланди.

Унинг якунида «Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг 50 йиллигига бағишланган декларация» қабул қилинди. Ушбу олий даражадаги тарихий анжуманнинг 170 дан ортиқ қатнашчиси БМТ Низомининг мақсади ва тамойилларини тантанали равишда тасдиқладилар. Шунингдек, улар Жаҳон ҳамжамиятини йигирма биринчи асрда дунё халқларига самарали хизмат кўрсатиши учун молиявий ва бошқа жиҳатлардан тўла қўллаб-қувватлашга ваъда бердилар.

МАНТИҚАН ТЎҒРИ ЭМИШ

Туркия НАТОнинг янги аъзолар қабул қилиш дастурини, жумладан, Венгриянинг мазкур ҳарбий алянсга қўшилишини қўллаб-қувватлайди, деди Будапештга расмий ташриф билан келган Туркия мудофаа вазири Вефа Танир.

Европа марказида жойлашган Венгриянинг НАТОга аъзо бўлиши мантиқан тўғри бўлган бўлур эди. Зеро, Шимолий Атлантика ҳарбий блокининг аъзолари билан Европа минтақаси хавфсизлигини таъминлашдир, деб таъкидлади у Венгрия мудофаа вазири Дьерд Келети билан суҳбати чоғида.

ИККИ СОАТЛИК МУЗОКАРА

Америка Қўшма Штатлари Президенти Билл Клинтон Хитой Халқ Республикаси Раиси Цзян Цзэмин билан учрашди.

БМТ Бош Ассамблеясининг 50-сессиясида иштирок этаётган мазкур давлатлар раҳбарлари Нью-Йоркдаги «Линколн-центр» томонидан мажмуида икки соатлик музокаралар ўтказди.

СТРАТЕГИЯ ОЛТИ ЙИЛГА МЎЛЖАЛЛАНАДИ

Франция пойтахти Париж шаҳрида дунёдаги 184 давлатнинг вакиллари йиғилдилар.

Бу ерда Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг маориф, фан ва маданият масалалари бўйича конференцияси — ЮНЕСКОнинг 27-сессияси бошланди. Анжуманда ЮНЕСКОнинг олти йилга (1995–2001) мўлжалланган фаолият стратегияси қабул қилинади.

МЭР АНДИШАСИЗЛИК ҚИЛДИ

АҚШ давлат департаменти расмий вакили Николас Бернс Нью-Йорк шаҳри мэрининг Фаластин Озодлик Ташкилоти Раиси Ёсир Арафотга нисбатан хатти-ҳаракатини «нотўғри» деб баҳолади.

Нью-Йорк мэри БМТнинг 50 йиллигига бағишлаб «Линколн-центр»да ўтказилаётган концерт чоғида Ёсир Арафотни томоша залидан чиқариб юборишга буйруқ берган эди. «Арафот — Фаластин халқининг раҳбари ва унга ҳурмат кўрсатилиши керак эди» деб таъкидлади Н. Бернс.

АЙРИМЛАР ТУШУНИШНИ ИСТАМАЯПТИ

Украина Россия билан ўзаро тенг ҳуқуқлиликка асосланган ҳамкорлик алоқалари ўрнатилишининг тарафдоридир, деди мамлакат Президенти Леонид Кучма АҚШлик тадбиркорлар билан учрашуви чоғида.

«Россиядаги айрим кучлар ҳамон Украина мустақил давлат эканини тушунишни истамаяптилар ва бу ҳол Россия билан муносабатларимизда бизни жиддий ташвишга солмоқда», деб таъкидлаган Президент Леонид Кучма.

БМТнинг АЛОҲИДА ИШТИРОКИ ЗАРУР

Тожикистон Республикаси Президенти Имомали Раҳмонов БМТ Бош Ассамблеясининг тантанали мажлисида нутқ сўзлаб, Жаҳон ҳамжамиятини Афғонистонда тезроқ тинчлик ўрнатилишига кўмак беришга чақирди.

Афғонистондаги можароларни бартараф этишда минтақа мамлакатлари иштирокидан ташқари БМТнинг алоҳида саъй-ҳаракатлари зарур, деб таъкидлади Тожикистон раҳбари.

ҚУЁШ БАТАРЕЯСИ

Республикамизда фаолият кўрсатаётган «Мэльма» илмий-ишлаб чиқариш маркази мутахассислари ўзига хос Қуёш батареясини тайёрлаб, ишлаб чиқдилар.

Миттигина, 6 вольт қувватга эга бўлган бу батарея Қуёш нуридан қувват олади. Унинг тунда ишлайдиган аккумулятори ҳам бор. Аккумулятор кундуз куни Қуёшдан олган қувват тунда иш беради. Бу батареялар асосан майший асбоб-ускуналар учун мўлжалланган. Улар электр энергияси йўқ, аммо Қуёш нури мўл бўлган олис жойларда айниқса асқотади.

Шу пайтгача бундай батареялар фақат Россияда ишлаб чиқарилар эди.

(ЎзА).

• Бир хат изидан

Дунёда инсоннинг минг турлиси бўларкан. Биров ҳалол яшасам, одамларга фойдам тегса, деб ҳаракат қилса, бошқаси дунё бевафо, ўладиган замонда яшаб қолиш керак, куним яхши ўтаяптими, ўзгалар билан нима ишим бор, қабилида фикр юритади.

ЭҲТИЁТ БЎЛИНГ, ИҒВОГАР!

Биров элим деб, юртим деб ёниб яшайди. Бошқаси кўпчилик ризқини омборига ташиб яшайди. Биров халқи учун бало-офатларга кўксини қалқон қилади. Бошқаси пастқам жойни макон қилади, иғво билан яхшиларни яксон этади.

Редакциямизга кунига оқиб келаётган ўнлаб, юзлаб хатларни ўқир эканмиз, бунга яна бир карра амин бўлиш мумкин. Мана шулардан бири. Унда жумладан шундай сатрлар бор:

«Ҳурматли редакция! Мирзо Улуғбек туманидаги Феруза мавзеси, Феруза маҳалласида демократия деган гап йўқ экан. Чунки кунлардан бир кун бир одам пайдо бўлди. У уйлар олдига келиб: мен маҳалла раисиман, кимда ким мени тан олмаса, ундоқ қиламан, бундоқ қиламан, шу ернинг ҳокими бўламан, исми-шарифим Мунавваршо Маҳкамов, деб оғиз кўпиртириб юрди. Лекин у маҳаллада раислик курсисига ўтириб олгандан сўнг халқни ўйлагани йўқ. Қайтанга амалини суиистеъмол қилиб, ўпқон жиғилдонини тўлдириш йўлига ўтиб олди.

Мисоллар келтирамиз: биринчидан, ўзи яшаб турган уй олдидан катта ерни ўраб олиб, экин майдонига айлантирган бўлса, ёнига катта гараж, товуқхона қурибди ва чироқлар ўтказиб, кечаси-кундузи электр энергиясидан текин фойдаланди. Электр ҳисоблагични эса қандайдир йўл билан ишламайдиган қилиб қўйган.

Иккинчидан, пул топиш йўлининг антиқа усулини ўйлаб топган. Яъни ночор оилаларга ёрдам пули бериш керак. Лекин у ўзига тўқ одамларга пул ажратиб, ярмини ўзи олиш йўлини топди. Мисол учун 29-уйда яшовчи Қосимовлар оиласини олайлик. Қосимовлар ҳақиқатан ҳам нафақахўр одамлар. Аммо 29-уй олдида хусусий новвойхона қуриб олиб, нон ёпиб сотадилар. Ўғил-қизлари вояга етган. Ҳеч нарсадан камчилиги йўқ. Шу оилага ёрдам пулини тўғрилаб бериб, ўзига тегишлисини олади. Лекин бу ишни исбот қилиш қийин.

Аммо шу хусусий нонвойхона туман ҳокимлигидан, айниқса, солиқчилар, санитария ходимлари ва ўт ўчирувчилар назоратидан махфий сақланади. Фақат маҳалла раиси билади, у уларнинг ҳимоячисидир. Яна шу 29-уйда туну кун спиртлик ичимликлар сотувчилар бор. Уларни ҳам маҳалла раиси Маҳкамов ва участка инспектори яхши билишади. Бироқ улардан ўз улушларини олиб тургандан сўнг албатта «ёмон кўздан» асрашга астойдил ҳаракат қиладилар. Ўша хусусий новвойхонадаги электр энергияларига, сувига солиқ тўланадими-йўқми, буни ёлғиз яратганнинг ўзи билади.

Бундан ташқари, раис сақич, сигарет, печенье ва ҳоказолар сотувчилардан ҳам ҳар хил йўл билан чойчақа ундириб юриши кўпчиликка маълум.

Энди ўзингиз ўйланг, шундай нопок шахсни хокимиятдаги баъзи бир мансабдор шахслар ўйламай-нетмай халққа бошлиқ қилиб қўяверадими?

Бизнинг исми-фамилиямизни ошкор қилмаслигингизни илтимос қиламиз. Маҳкамовдан ҳар қанча ёмонлик кутиш мумкин. М. Улуғбек тумани Феруза маҳалласи халқи номидан:

Комилов Жўра — 39-уйда,
Алимов Озод — 33-уйда,
Салимов Карим — 58-уйда,
Шералиев Ҳурматилло — 59-уйда,
Собирова Холида — 59-уйда,
Шарипов Қосим — 60-уйда истиқомат қилувчилар».

Ҳурматли газетхон! Агар хат мазмунига эътибор берадиган бўлсангиз, Мунавваршо Маҳкамов ўта амалпараст одам. Қинғир йўллар билан маҳалла қўмитаси раиси лавозимини эгаллаб олган. Амалидан фойдаланиб қонунбузарликкача бориб етмоқда. Ҳатто тамагирлик, порахўрликка қўл ураётир.

Аслида бундай «қинғир ишлар» учун «айбдор» қонун олдида жавоб бериши керак. Биз шуни назарда тутиб, шикоят аризани Мирзо Улуғбек тумани ҳокимлигига жўнатган эдик. У ердан қуйидаги мазмунда жавоб келди:

«Шикоят бўйича ишчи ҳайъати тузилди. Ҳоким ижроия маҳкамасининг 1-даражали мутахассиси А. Ғофуров, ИИ бошқармаси вакили, участка инспектори Х. Бегметов, туман Оқсоқоллар кенгаши раёсати аъзоси, «Туркистон» маҳалла йиғини раиси Х. Тошпўлатов, ЖЭК ходими Г. Бахарева, 59-уй қўмитаси раиси В. Ерошевская, 33-уй қўмитаси раиси Н. Жўраев жойида муаммони атрофлича ўрганиб чиқдилар. Натижада шу нарса маълум бўлдики, хатга имзо чеккан Комилоа Жўра — 39- уйда, Алимов Озод — 33-уйда, Салимов Карим — 58-уйда, Шералиев Ҳурматилла — 59-уйда, Собирова Холида — 59-уйда, Шарипов Қосим — 60-уйда истиқомат қилишмайди.

Хат туман оқсоқоллари кенгаши аъзолари томонидан ҳам текшириб кўрилди. Туман оқсоқоллари хатда кўрсатилган далилларни асоссиз, деб топдилар.

З. ФАЙЗУЛЛАЕВ,
ҳокимнинг биринчи ўринбосари».

Жавоб олингандан сўнг бир неча кун ўтгач, маҳалла қўмитаси раиси, котиби ва маҳалла фаолларидан бир гуруҳи редакциямизга ташриф буюришди. Уларнинг фикрича, газетага йўлланган «юмалоқ хат» биринчиси эмас. Илгари ҳам юқори ташкилотларга кўп маротаба шикоят хатлари ёзилган. Лекин уларнинг бирортаси тасдиқланмаган. Ўзини «адолатпарвар», деб ҳисоблайдиган кимса эса, соф виждонли кишилар соясида туриб, покиза инсонлар бошидан мағзава тўкмоқда.

Масалан, шикоятда А. Қосимовлар ўзига тўқ яшашлиги, новвойчилик билан шуғулланиши, лекин электр энергиясига, сувга пул тўламаслиги, бунинг устига маҳалладан ёрдам пули олиши ёзилган.

Абдувакил Қосимов эса, ўз тушунтириш хатида қуйидагиларни таъкидлайди: **«Мен Қосимоа Абдувакил Феруза мавзесидаги 29-уйнинг 20-хонадонида яшайман. Тўғри, новвойчилик қиламан. Бунинг учун патентим бор. Вақтида солиқ тўлайман. Ўзим пенсионерман. Уғлим 2-гуруҳ ногирони. Кучимиз етганча ҳафтада икки марта нон ёпамиз. Лекин ҳозирги қийинчилик шароитида даромадимиз камлик қиляпти. Шуни ҳисобга олиб, маҳалла қўмитаси раиси вақти-вақти билан ёрдам бериб турибди. Лекин у мендан пул талаб қилмаган. Отасига раҳмат, яхшиям Мунавваршо бор экан, маҳалла ишларидан ортиб муҳтожларни ҳам эсдан чиқармаяпти».**

«Мен М. Кодирова 29-уйнинг 2-хонадонида истиқомат қиламан. Шу йилнинг август ва сентябрь ойларида 29-уйнинг 24-хонадонида яшовчи Ширинов Саъдулла номидан шаҳар солиқ инспекциясига оиламиз устидан шикоят тушди. Фактлар тасдиқланмади. Бунинг устига шикоятни С. Ширинов ёзмаганлиги аниқланди».

Мана бу тушунтириш хатини эса Саъдулла Ширинов ўз қўли билан ёзиб берди:

«Мен Ширинов Саъдулла 29-уйнинг 24-хонадонида тураман. Қўшниларимиз билан тинч-тотувмиз. Уларга хусуматим йўқ. Аммо кейинги пайтда қандайдир номаълум кимса менинг номимдан турли ташкилотларга иғво хатлари уюштирмоқда. Масалан, менинг номимдан Қодировлар уйида спиртли ичимликлар сотади, деб шаҳар солиқ инспекциясига ёзган. Аслида эса хатнинг менга алоқаси йўқ».

Энди маҳалла қўмитаси раиси масаласига келсак, Мунавваршо Маҳкамов ҳалол, тўғри, тушунган одам. Кўпчилик учун вақтини аямай хизмат қилади. Фуқароларнинг тўй-маъракаларини ўзи бош-қош бўлиб ўтказади. Редакцияга ёзилган хат текширилганда ҳам нуфузли комиссия унинг ҳақлигини, яъни гараж қуриш учун рухсати борлигини, электр токини уйидан сим тортиб ўтказганини, пулини тўлаб туришини аниқлади».

Юқоридагилардан маълум бўлдики, редакциямизга келиб тушган ва Мирзо Улуғбек туман ҳокимлиги томонидан нуфузли комиссия тузилиб текширилган хат ўз исботини топмади. Шу билан мақолага нуқта қўйсак бўларди. Аммо бир нарса бизларга ҳамон тинчлик бермаётир.

Чунки «юмалоқ хат» эгаси илгари ҳам жуда кўп ташкилотларга қўни-қўшнилари, ёру биродарлари устидан иғво-бўҳтонлар ёзган. Бизнингча, бундан кейин ҳам ёзаверади. Чунки у киши нимадандир аламзада. Эл-юрт ғамида юрган фидойи инсонларнинг эзгу ишларини кўролмайди. Шунинг учун ҳам кимдандир ўч олиш пайида панада туриб тош отади. Иллати борнинг оёғи қалтирайди деганларидек, бизнингча, «юмалоқ хат» муаллифининг ўзи нопок!

Каримжон РИХСИЕВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

• Сатрларда эл дарди

САРСОН БЎЛГАН КИЧИК КОРХОНА

Мен Бахмал туманидаги «Мустақиллик» ижара ширкатлар бирлашмаси қошида хонатлас тўқиш корхонаси очган эдим. Ишни бошлаб юбориш учун Марғилондан 10 та дастгоҳ ҳам келтирдим. Сўнг бирлашма касаба уюшмаси қарори билан жой ажратилди.

Аммо бу уйдан «Боғишамол» фуқаролар йиғини вақтинчалик фойдаланаётган экан. Мен жойни бўшатишни сўраб, фуқаролар йиғини раиси Г. Эшонқуловга бир неча бор мурожаат этдим. Лекин у пинагини бузмаяпти. Ваҳоланки, фуқаролар йиғинининг «Боғишамол» хўжалигида биноси бор. Мен эса ажратилган жойни ололмай, ишни юриштиролмай сарсонман...

Дувлон УМАРОВ.

СУВГА ЗОРМИЗ

Зарбдор туманидаги «Ударник» жамоа хўжалигига қарашли «Ишчилар» кўчасида мана уч йилдирки ичимлик сув йўқ.

Хўжалик раҳбарларига айтсак, насосларни таъмирлаш учун маблағ йўқ, деб жавоб беришади. Туман раҳбарлари эса, хўжалик раҳбарларига йўллашади. Дардимизни эшитиб, ёрдам берадиган мард бормикин?

Қ. АЗИМОВ,
меҳнат фахрийси.

БОШЛАНДИ-Ю, ТАШЛАНДИ

Ўтган йили Бандихон туманидаги «Дўстлик» жамоа хўжалигида газ қувурлари ўтказиш бошланганда одамлар қувончини кўрсангиз эди.

Лекин қувончимиз узоққа бормади. Газ қувурлари хўжалик марказига етиб келди-ю, ишлар тўхтади, қолди. Шундан бери ўзгариш йўқ. Хўжалик раиси Бозор Чориев эса илтимосимизга қулоқ солмаяпти.

Н. ХУДОЁРОВ.

ЯНА ҚАНЧА КУТИШ МУМКИН?

Мен Денов туманидаги И. Тўраев номли жамоа хўжалигининг 9-бригадаси ҳудудида яшайман.

Оиламиз катта. Шунинг учун ҳам хўжалик раиси Ҳайитқуловга ер сўраб бир неча бор мурожаат қилдим. У 1995 йилда, албатта, берамиз, деб ваъда қилганди. Аммо мана йил охирлаб қолаяпти-ки, ердан дарак йўқ. Яна қанча кутиш мумкин?

Исроил РЎЗИМБОЕВ.

ТЕЛЕВИЗОР «ТОМОША»ЛАРИ

Ассалому алайкум, ҳурматли таҳририят!

Мен «Совға» пул-буюм лотереясидан бир неча дона сотиб олган эдим. Омадим чопиб, ютуққа «Зафар» маркали (нархи 6900 сўм) телевизор чиқди. Жуда хурсанд бўлдим. Афсуски, хурсандчилигим узоққа чўзилмади. Ташвишимга яна бир ташвиш қўшилди, холос.

Қарши-Чироқчи маршрути бўйича гоҳ базага, гоҳ Чироқчи жамғарма банкига чопаман. Йўлкирага кетган харажатим телевизорнинг нархи билан тенглашиб қолди. Хуллас, бошим «Отанґга бор, онанга бор»дан чиқмаяпти.

Сизлар маслаҳат берсангизлар: нима қилай? Ютуқни олиб ютайинми ёки совға қилиб ютқазайинми?

Турди ИСМОИЛОВ,
Қашқадарё вилояти, Чироқчи тумани, «Коммуна» жамоа хўжалиги, Хўжа Абдужаббор қишлоғи.

***ТАҲРИРИЯТДАН:** Худди шу мазмунда бизга Самарқанд вилояти, Пайарик тумани, Алишер Навоий номли ширкатлар уюшмаси 8-бригадасидан Бобобеков ҳам мактуб йўллаган. У ҳам ўз мактубида «Совға» лотереясига ютуқ чиққанлигини, аммо уни ололмай сарсон-саргардон эканлигини баён қилган. Бунга Пайарик ва Чироқчи туманлари Жамғарма банклари ва бошқа мутасадди ташкилотлар раҳбарлари нима дейишаркин?*

ХАЛҚ СЎЗИ — ҲАҚ СЎЗ

МУСТАҚИЛЛИКНИНГ ОЛИЙ МАҚСАДИ — ХАЛҚИМИЗНИНГ ИЗЗАТИНИ ЖОЙИГА ҚЎЙИШ

Косонсойда туман ҳокимлиги ташаббуси билан қишлоқ меҳнаткашлари учун турли қулайликлар яратишга аҳамият берилмоқда. Чиндовул қишлоқ маданият марказида бозор, фирма дўкони, меҳмонхона, клуб, чойхона, ошхона, жамғарма банки ишлаб турибди. Марказ кишиларнинг севимли оромгоҳига айланган. Айниқса, «Мусаффо» чойхонаси ҳамиша одамлар билан гавжум.

СУРАТЛАРДА: «Деҳқонобод» жамоа хўжалигининг «Мусаффо» чойхонаси хизматчиси А. Жалилов меҳнат фахрийси Аъламхон Қосимов билан суҳбатда; маданият марказининг кўриниши.

Т. ҲАМРОҚУЛОВ олган суратлар.

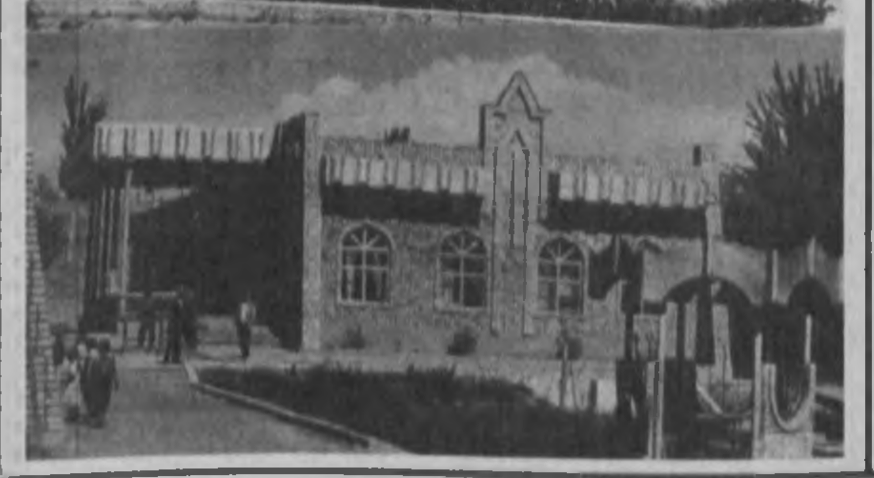

✉ Тўққиз ойда редакциямиз жойлардан 4000 га яқин хат-хабар олди.

✉ Шунинг 3000 га яқини газетада эълон қилинди.

✉ Келган шикоят, аризаларнинг умумий сони 421 тани ташкил этди. Улар асосида 170 га яқин танқидий мақола тайёрланди.

✉ Шулардан 300 тасига кўтарилган муаммолар ижобий ҳал этилганлиги ҳақида мутасадди раҳбарлардан жавоб келди.

• Дилдаги гаплар

БОЛА БОШИДАН...

Нохуш воқеа, нохуш гап-сўз қулоққа ҳам, кўнгилга ҳам ёқмайди. Қачон жиноятчилик ҳақида гап кетса, юрагим жиз этади.

Чунки мен иш юзасидан кўп жойларда ёшлар ўртасида содир бўлаётган жиноятчиликнинг олдини олишга бағишлаб ўтказилган йиғилиш, тадбир ва учрашувларнинг иштирокчиси бўлганман. Халқимизда «Гап кўпу, кўмир оз» деган мақол бор. Жиноятчилик ҳақида кўп айтяпмиз, хўп ёзяпмиз. Лекин амалда сезиларли ўзгаришлар йўқ. Ҳолбуки, жиноятчиликни камайтириш мумкин. Бу эса ҳаммамизга, энг аввало, ота-оналарга боғлиқ.

Ҳеч ким ота-онадан жиноятчи бўлиб туғилмайди. Лекин муҳит ва қарама-қаршиликлар уни жиноятчи қилиб шакллантиради. Шунинг учун жиноятнинг илдиз ва сабабларини ҳаётдан, атрофимизни ўраб турган муҳитдан қидириб топмоғимиз лозим. Жиноятчиликнинг илдиз ва сабаблари жуда чуқур ва мураккабдир. Шундай бўлса-да, унинг асосий сабабларидан бири — тарбия, тарбиясизликдир.

«Тарбия бизлар учун — ё ҳаёт, ё мамот, ё нажот, ё ҳалокат, ё саодат, ё фалокат» деб ёзганида Абдулла Авлоний минг бора ҳақ эди. «Қуш уясида кўрганини қилади» деганларидек, тарбия оиладан бошланади. Агар тарбиянинг йўл-йўриқ ва усулларини билсак, у жуда осон кечади. Борди-ю аксинча бўлса-чи? Лоқайдлик, бефарқлик ота-оналар учун жуда қимматга тушиши мумкин. Ота-оналар тарбия масаласида жуда ҳам эътиборли, қадимий шарқона урф-одат ва анъаналаримиздан хабардор бўлишлари лозим.

Бола тарбиясида мактаб ҳам муҳим рол ўйнайди. Бир кеча-кундуз 24 соат бўлса, шундан ўрта ҳисобда 5-6 соат мобайнида бола мактабда бўлади. Қолган вақтлари эса оилада ва кўчада кечади. Мактаб оилада қурилган тарбия пойдевори устига тарбия биносини қуради. Албатта, ўз-ўзидан маълумки, бинонинг мустаҳкамлиги пойдеворга боғлиқ. Шунинг учун ўқувчиларни камолотга етказиш, уларни ватанпарвар, меҳнатсевар, илму фанни эгаллашга ташналик руҳида тарбиялаш нафақат ота-оналарга, балки мактабга ҳам боғлиқ.

Бола тарбиясидаги муҳим омиллардан яна бири — меҳнатдир. Меҳнат шундай бир мўъжизаки, у бизни етук, фаровон қилиш билан бирга тарбиялайди ҳам. Зеро, «Меҳнат-беминнат тарбиячи», деб бежизга айтишмайди.

Шундай қилиб, оила, мактаб ва меҳнат болаларимизнинг тарбиясида муҳим аҳамият касб этувчи омиллардан ҳисобланади ва уларга бизлар ҳамиша амал қилмоғимиз керак.

Жўрабой ТОЖИЕВ,
педагогика фанлари номзоди.
Қўқон шаҳри.

ТАМАГИРЛИК

«Ўзбекистон Республикасида ногиронларни ижтимоий ҳимоялаш» ҳақидаги қонунда қайд этилганидек, тиббий меҳнат экспертиза комиссияси (ТМЭК) мустақил давлат органи ҳисобланади.

ТМЭКнинг мураккаб ва масъулиятли вазифалари эса тиббий, ижтимоий, ҳуқуқий, молиявий, ҳисоб-китоб (статистика) масалалари билан ўзаро боғлиқдир. Шу сабабли бундай мўътабар даргоҳда хизмат қилувчи турли мутахассисликдаги шифокор-экспертлар ва ўрта тиббий ходимлардан етук малака эгаси бўлишликдан ташқари, юксак инсонийлик сифатлар — беморларга нисбатан ширинсўзлик, меҳрибонлик, адолат ва поклик, шу соҳага тегишли қонун-қоидаларга тўлиқ амал қилишлик ва лавозимини суиистеъмол қилмаслик талаб этилади.

Бу борада Ижтимоий таъминот вазирлиги қатор амалий чора-тадбирлар ўтказмоқда. Шу йилнинг 29 июнь куни вазирлик қошида ТМЭК шифокор-экспертлари билан Ўзбекистон Республикаси Ички ишлар вазирлиги ҳамда прокуратураси вакиллари ўртасида ошкора суҳбат бўлиб ўтган бўлса, оз фурсатдан сўнг, яъни 21 августда Ижтимоий таъминот вазирлиги ўзининг махсус буйруғи билан «Тиббий-меҳнат экспертининг қасамёди» матнини тасдиқлади. Шунга кўра, меҳнат фаолияти тиббий-меҳнат экспертизаси билан боғлиқ республикадаги барча шифокор-экспертлар ўз лавозимларида доимо беморларга нисбатан эътиборли, меҳрибон ҳамда шу соҳа қонун-қоида ҳужжатларига асосланган ҳолда одил иш юритишга қатъий сўз берадилар. Қасамёд матнининг ниҳоясида «...қасамёдга содиқ қолишликни ўзимнинг виждоний бурчим деб биламан», дейилади.

Хўш, сўз берган бўлса нима қилибди, ахир атрофимизда шифокорлик қасамини аллақачон унутганлар ҳам яшаяпти-ку, деган ҳақли эътироз туғилиши мумкин. Дарҳақиқат, биргина буйруқ ёки қасамёдни қабул қилдириш билан порахўрлик, тамагирлик иллатининг илдизини қўпориб ташлаб бўлмайди. Лекин энг асосийси, ушбу масъулиятли соҳа мутахассислари қалбидаги муқаддас иймон ва виждон туйғулари булғанмаслигининг олдини олиш, ҳаётда покиза инсон бўлиб яшашга чорлашдир. Демак, ҳар кимнинг ҳалол яшамоғи ва ишламоғи учун лозим бўлган ҳақиқий посбон — бу унинг ВИЖДОНИДИР. Доноларимиз айтганидек:

«Виждон яхшиликни ёмонликдан ажратувчи қозидир».

Порахўрлик ва тамагирлик қадимдан барча жамиятларда кузатилувчи, доимо қораланадиган ёмон иллатдир. Аммо унинг кенг тарқалиши, илдиз отиши, одамларни балхулқ қилиб, иймонларини сусайтирмаслиги учун унга қарши курашни ҳеч қачон бўшаштирмаслик лозим.

Ўзбекистон Республикасининг Жиноят кодексида (1994 й) пора олувчи ва берувчига, шунингдек, улар ўртасидаги олиш-беришда воситачилик қилган шахсга нисбатан ҳам кескин жазо чоралари белгилангандир. Чунончи, «Тамагирлик йўли билан пора олган шахснинг мол-мулки мусодара қилиниб, беш йилдан ўн йилгача озодликдан маҳрум қилинади» (ЖК, V бўлим, XV боб, 210-модда).

Албатта, она юртимизнинг келажаги порлоқ бўлиши, жамиятимизда ҳалол инсонларнинг покиза турмуш кечиришлари учун ҳар бир соҳада қонунлар устиворлигига эришмоғимиз лозим. Гарчи бу иш узоқ йилларни талаб этган тақдирда ҳам, қадам-бақадам ушбу танлаган йўлимиздан қайтмаслигимиз зарур. Ҳаттоки, пайғамбаримиз ҳадисларида ҳам «порахўрлик (рибохўрлик) Оллоҳ билан жанг қилмоқликдир», деб қораланган. Шундай экан, буюк шоиримиз Алишер Навоийнинг

«Тутма тамаъки хорлик ўлмиш унинг бари,
Сен бўйла хор тухмин экиб, қилма гул тамаъ»

деган ўгитларини мудом ёдда тутмоғимиз шарт.

Ғофур АБДУЛЛАЕВ,
Шокир ҚОСИМОВ,
олий тоифадаги шифокор-экспертлар, тиббиёт фанлари номзодлари.

• Мададталаб мактуб

БЕШ ЙИЛДИРКИ, ЖИНОЯТ ОЧИЛМАЯПТИ

Ҳурматли таҳририят! Мана тўрт йилдирки, икки томонлама руҳан азобдаман. Бири 1990 йил 26 октябрда укам Хушвақт Кўчаровнинг автофалокат туфайли навқирон 41 ёшида фожиали ҳалок бўлганидан, иккинчиси эса, шу жиноят айбдорининг жазосиз қолаётганидандир.

Бу ҳақда тегишли ташкилотларга ўнлаб мактублар ёздим, бир неча бор юқори ҳуқуқий органлар раҳбарларининг қабулида бўлдим. Аммо аризаларим натижасиз қолмоқда. Шу йиллар давомида жиноят иши аввал Сирдарё вилоят, сўнгра республика прокуратурасига қилган мурожаатим туфайли Жиззах вилоят прокуратураси томонидан кўрилди. Яқинда Жиззах вилояти ички ишлар бўлими терговбўлими катта терговчиси, милиция полковниги А. Маҳкамов имзоси билан хат олдим(айнан келтирилмоқда):

«... Кўчаров Хушвақт вафот этгани факти бўйича қўзғатилган 05-773-сонли жиноят иши Ўзбекистон Республикаси Жиноят Процессуал Кодексининг 364-моддасига асосан иш бўйича айбланувчи тариқасида иштирок этишга жалб қилиниши лозим бўлган шахс аниқланмаганлиги учун иш юритишдан тўхтатилди».

Ўттиз тўққиз йилдан буён ўқитувчиман. Ўқувчиларимга ҳар доим бизни қонун ҳимоя қилади, деб таълим бериб келганман. Айниқса, Ўзбекистонимиз мустақилликка эришгач, ҳуқуқий давлат қуриш йўлида бошланган амалий ҳаракатларни кўриб таълим-тарбиянинг мана шу қиррасига янада кўпроқ эътибор қаратаяпмиз. Аммо ўз ҳаётимда, кўз олдимда жиноят жазосиз қолаётганидан беҳад ташвишланаман.

Гап шундаки, жиноят содир этилган вақтда калаванинг учи бор эди. Укам бошқариб келаётган «Москвич» автомашинасини уриб, сўнгра ғойиб бўлган «КамАЗ» машинасини кўрган, уни қандай ранг ва кўринишда эканлигига бир эмас, олти киши гувоҳлик беришлари мумкин эди. Энг муҳими, гумондор айбдор ҳам аниқ эди. (Бу ҳақда республика ҳуқуқни муҳофаза қилиш органларига ёзган аризаларимда батафсил, аниқ-равшан маълумотлар келтирганман).

Лекин ўша вақтда туман ва вилоят прокуратура, ички ишлар органлари ана шу далилларни йўққа чиқаришди. Боз устига, жиноят ўз вақтида ҳисобга олинмай, менинг аралашувимдан сўнг, яъни воқеа содир этилган вақтдан 15 кун ўтгач, қайд қилинди. Бу 1990 йилнинг охиридаги гап. Укамнинг фожиали ҳалок бўлганига ҳадемай беш йил тўлади. Бу мусибат фарзандлари камолида бироз унут бўлар. Аммо мени қийнаётган нарса битта: ҳуқуқий давлат ва жамият қуриш сари интилаётган эканмиз, ҳар бир жиноят жазосиз қолмаслиги лозим. Қонун-барчага баробар. Бу тамойил ошнаоғайнигарчилик, қариндош-уруғчилик иллатларига ем бўлса, адолат мезони бузилаверади.

Ҳақиқат эгилади, лекин синмайди. Шундай экан, ҳали умидим сўнгани йўқ. Умидим шуки, Президентимиз белгилаб берган беш тамойилнинг бири жамиятда қонун устиворлиги бўлар экан, ҳар қандай жиноят жазога муқаррардир. Ишонаманки, ушбу нуфузли газета орқали билдирган арз-додим инобатсиз қолмайди.

Амаквой КЎЧАРОВ,
Сирдарё тумани, «Малик» жамоа хўжалигидаги 11-мактаб директори, Ўзбекистон халқ маорифи аълочиси.

• Газетхон танқиди

АЙБИ БОРНИНГ ОЁҒИ ҚАЛТИРАЙДИ

Бухоро озиқ-овқат ва енгил саноат технологияси институтида кафедра мудири бўлиб ишлайман. Яқинда касбдошим доцент А. Саломов билан Нукус давлат университетида хизмат сафарида бўлдик. Сафаримиз якунлангач, 16 сентябрь куни Нукусдаги автовокзалдан Бухорогача 385 сўмдан пул тўлаб, чипта сотиб олдик.

Аслида сотилган чипталар сони кам экан шекилли, юрётганда анчагина ўриндиқлар бўш эди. Машина бироз юргач, ҳайдовчилар тўхтатишиб, уни йўловчилар билан тўлдиришди. Бу ҳам майли-я, қоплаб гуруч, бошқа молларни қалаштириб ташлашди. Ҳатто тирик қўйлар ҳам ортилди. Беруний шаҳрига келганда яна тўхтаб, юкхоналарга яна бир неча қўй жойлаштирдилар.

Айби борнинг оёғи қалтирайди, деганларидек, ҳайдовчилар қўлга тушмаслик мақсадида тўғри йўл қолиб, рулни белгиланмаган йўлларга буришди. Биз уларга бир неча маротаба Бухоро шаҳрида қолишимизни эслатдик. Лекин улар шаҳарга кирмай, бизларни Бухородан 25-30 километр нарида, аҳоли пунктидан узоқ бир жойга ташлаб кетишди.

Шу пайтда соат тунги уч эди. Пиёда кетдик. 4-5 километр юргач, бахтимизга йўловчи машина учраб қолди. Ҳайдовчига 500 сўм бериб, Бухорога етиб олдик. Ҳайронмиз, наҳотки биз Бухорога билет олсаг-у, «Мерседес» русумли «75-60 ТШС» рақамли машина ҳайдовчилари чўнтакларини қаппайтириш мақсадида ўзлари истаганча номаъқулчиликларни қилиб, одамларга зиён етказишса... Уларни тийиб қўядиганлар бормикин?!

К. МАЖИДОВ,
техника фанлари доктори, профессор.

СУВДАГИ САНДИҚДАЙ ҚАЛҚИНИБ...

Сотим Аваз шеър ихлосмандларига яхши таниш. У сўз сеҳрини, сўз қудратини чуқур ҳис қилади. Шоирнинг «Кечиккан баҳор», «Тонги ҳислар», «Ҳуқуқ» шеърий тўпламлари ва «Мадраҳим Шерозий», «Темур юзи Тўра» ҳужжатли қиссалари аллақачон китобхонлар кўнглидан жой олган.

Сотим Аваз кейинги пайтда кўпроқ аруз вазнида қалам тебратаяпти.

— Бу йўл оғир, — дейди шоирнинг ўзи. — Лекин кўнгилга ишқ нури тушган одамнинг бундан ўзга иложи йўқ.

Бугун биз унинг янги шеърларидан бир туркумини муштарийлар ҳукмига ҳавола қилаяпмиз.

ХАЁЛИМДА СЕН

Ишқинг интибоҳи жонимда менинг,
Васлинг иштибоҳи қонимда менинг,

Банд эрур сарнигун ўю хаёлим,
Кўнгил қиблагоҳи — хонимда менинг.

Жисм тоғ масаллиқ, ҳар заррасидир
Ушшоқларнинг оҳи-қонимда менинг.

Меҳрким кўргузмак агар истарсен,
Жабр кўргиз гоҳи ёнимда менинг.

Кўзингдан қаҳр эмас, раҳмат ёғилгай
Кўз тушган илоҳий онимда менинг.

Орзулаб бир мужда ҳар тонг ҳисобида,
Ким фироқнинг чоҳи сонимда менинг

Кимсаким ҳад этмас, мен беҳад севдим,
Ўлдирсанг гуноҳи шонимда менинг.

***

Ўт ичрамену намдурмен,
Сув ичрамену жамдурмен.

Кўнгилни узиб кўплардан,
Кўп ичрамену камдурмен.

Эл, дева, масту масрурлар.
Эл ичрамену ғамдурмен.

Ҳар дам манго юз ҳакамлиғ,
Дам ичрамену дамдурмен.

Теграмда ниҳондир тоғлар,
Тоғ ичрамену хамдурмен.

Нур агар баҳри ҳидоятдир,
Нур ичрамену шамдурмен.

***

Дилрабо меҳмонимиз,
Сизга фидодир жонимиз.

Қиблагоҳ бўлур энди
Ер хатлаган остонамиз.

Бўл оқшом малолатдин
Кам ўлмаган имконимиз.

Йўқ нарса ғами бирла
Банд эмас виждонимиз.

***

Ишқ маним қисматимдир,
Гуноҳу исматимдир.

Ҳар неки марғуб анго
Кўнгилга рухсатимдир.

Умрдин ҳар лаҳзае
Севмоққа фурсатимдир.

Минг куюб, бир «оҳ» демак,
Бегумон миннатимдир.

Ҳар нечук ошиқ ўлайким
Шул фақат рағбатимдир.

НАМОЗШОМГУЛ

Салом, намозшомгул, сиймбар,
Оқшом сеникидир батамом.
Сенингдек бир ҳуркак жилвагар
Менинг кўнглим қилган намозшом.

Салом, намозшомгул, сиймбар,
Роз айтарсан тунда юлдузга.
Мен эрсам азондан шом қадар
Илтижо қилурман гулюзга.

Салом, намозшомгул, сиймбар,
Билмассан, лаҳзалар-хазондир.
Мен эса билурман жон қадар
Севмоқ яшамоққа имкондир.

Салом, намозшомгул, сиймбар,
Гулмисан ё ишқнинг ёлқини?!
Сени кўргач, армон қўзғалар,
Сувдаги сандиқдай қалқиниб.

Сотим АВАЗ.

Учкўприк туманидаги марказий стадион ҳашар йўли билан таъмирланди. Бу ишда тумандаги барча хўжалик, қурилиш ташкилотлари фаол иштирок этди.

СУРАТДА: туман ҳокими, Ўзбекистон Олий Мажлиси депутати А. Йўлбарсов 94-кўчма колонна қурувчилари билан суҳбатлашмоқда.

Т. ҲАМРОҚУЛОВ олган сурат.

· Ёднома

Илм-фанга улкан ҳисса қўшган йирик физик олимлардан бири академик Убай Орифович Орифов (1909-1976) ТошДУда ўз фаолиятини ассистентликдан бошлаган эди. Ёқимтой чеҳрасидан доимо нур ёғилиб турувчи, мулойим табиатли, ширин сухан, ички маданияти-маънавиятининг бойлиги билан суҳбатдошларини мафтун қилувчи Убай Орифовичнинг сиймоси талабалар хотирасидан сира ўчмайди.

ИНСОНИЙЛИК САБОҚЛАРИ

Республикамизда ўзбеклардан биринчи бўлиб физика доктори илмий даражасига эришган олим, ЎзФА президенти, физика институтларининг ташкилотчиси, олий ўқув юртларида янги кафедралар асосчиси ва раҳбари, физикага оид илмий журналлар таъсисчиси эди.

У 50-йиллардаёқ ядро физикаси халқ хўжалигида катта самаралар беришини олдиндан англаб, Ўзбекистонда шундай тадқиқотлар марказини яратиш ғоясини илгари сурди.

1956 йилда Ўзбекистон ФА Ядро физикаси институти ташкил этилди. Домла унга узоқ йиллар раҳбарлик қилди. Шунингдек, у ўзининг таклифи ва ташаббуси билан 1966 йили барпо этилган Электроника институтини умрининг охиригача бошқарди.

Доимо масъул лавозимларда ишлашига қарамай, кундалик ҳаётда кишилар билан илиқ муомалада бўлар, ширинсўз, кенг феълли, одамлар дардини енгиллатишга ҳамма вақт тайёр турган одамохун бир инсон эди у.

Ўйлаймизки, қуйидаги лавҳалар ўқувчиларга устознинг бой инсоний-маънавий сиймосини маълум даражада тасаввур қилиш имконини беради.

***

Убай Орифовичнинг дарсга келиш кунлари кафедрага ҳамма ўқитувчилар йиғилишарди. У ўқитиш ишлари ва ўқитувчиларнинг шахсий ҳаёти билан боғлиқ масалаларни зерикмасдан тинглар, унинг учун «Бу менга тегишли эмас» деган тушунча бегона эди.

1955 йилнинг баҳор ойларидан бирида бизга ўзи кўпдан бери ўйлаб юрган бир савол билан мурожаат қилди: «Шу вақтгача олий мактаб талабалари ва домлаларига физикадан ўзбек тилида дастур талабларига жавоб берадиган китоблар йўқ. Қандай қилсак экан? Мутахассисларимиз ўзлари бундай дарсликларни қисқа муддатда сифатли ёза олармиканлар ёки мавжуд русча дарсликларни ўзбекчага таржима қилган маъқулми?». Муҳокама давомида қисқа муддатда салмоқли дарслик ёзиш тажрибалари етарли эмаслиги, айнан шундай тажрибани йиғиш учун ўша йилларда расмий истеъмолда бўлган С. Фриш ва А. Тимофееваларнинг уч жилдли «Умумий физика курси» қўлланмасини таржима қилиб чоп этиш маъқул, деб топилди. Нашриёт раҳбарлари билан ҳам келишилди. Умумий ҳажми 200 босма табоқдан ортиқ бўлган энг зарур дарсликлар яқин беш йил ичида ўзбек тилида чоп қилиниши мўлжалланди. Таржима ва таҳрир ишларига ўзи бош-қош бўлди.

Шуни қайд қилиш лозимки, 1920-1955 йилларда олий мактаблар учун бор-йўғи 35 босма табоқ ҳажмда бўлган К. Путилов ва В. Фабрикантларнинг ягона «Физика курси» қўлланмаси ўзбек тилида (1935 йилда) чоп қилинган бўлса, 1956-1962 йиллар мобайнида 200 босма табоқдан ортиқ ҳажмда ўзбек тилида 3 жилдлик «Физика курси», «Физикадан масалалар тўплами» ва «Физикадан практикум» китоблари нашр этилди. Кейинги 40 йил (1956-1995) мобайнида олий мактаблар учун ўзбек тилида физикадан 200 номга яқин, умумий ҳажми 2500 босма табоқдан ортиқ ҳажмда дарслик ва ўқув қўлланмалари босилиб чиқди. Булар ўз-ўзидан бўлмади, албатта, унинг замирида жонкуярлик ва жонфидолик барқарор.

Олим ўқитиш жараёнида талабаларни диққат билан кузатиб, уларга тегишли маслаҳатлар берар, у ёки бу қобилиятли талабанинг исм-шарифини ён дафтарига қайд қилиб қўярди. Меҳрибон педагогнинг билим олиш бўсағасига эндигина қадам қўйган ёшлар билан бундай мулоқоти буларнинг маънавий камолотини юксалтирар ва кайфиятини кўтарарди.

50-йилларнинг ўрталарида у биринчи курс талабаларига маъруза ўқиётиб, одатдагидек ҳаммани бирма-бир кўздан ўтказиб чиқди. Дарс жараёнида, савол-жавобларда фаол иштирок этадиган талаба дарсда йўқ эди. Маълум бўлишича, бетобланиб қолган экан. Домла у билан ётоқхонада бирга турадиган талабага керакли дори-дармонларни, бетоб йигитнинг касалхонага ётқизиш зарурати бор-йўқлигини аниқлаб келишни буюрди. Бирор қийинчилик юз бериб қолса, бошқа талабаларнинг ҳам ўзига бемалол мурожаат қилиши мумкинлигини таъкидлади. Орадан бир ҳафта ўтиб, касал талаба тузалиб дарсга келди ва ғамхўрлиги учун устозга катта миннатдорчилик билдирди. Ёшлигини болалар уйида ўтказган, илиқ сўзнинг қудрати ва қадри нақадар юксак эканлигини яхши англаган олим талабаларнинг доимий суянчиғи эди.

***

1956 йилнинг май ойи охирида у киши менга имтиҳон билетларини тузиш билан шуғулланишни режалаштирганини айтди. Соат 12 ларда домланинг физика-техника институти бўйича муовини бир даста қоғоз папкалар кўтариб келиб қолди ва физика бўйича аспирантура ўринларига танловга топширилган ҳужжатларни бир чеккадан ўқий бошлади. Устоз Оврупо миллатига оид номзодлар ҳужжатини бир томонга, маҳаллий миллат вакилларига оид ҳужжатларни эса иккинчи томонга қўйишни буюрди. Ўшанда домланинг муовинига қарата айтган гаплари ҳали-ҳамон хотирамда.

— Биродар, — деди у, — маҳаллий миллат ёшларининг аспирантурада ўқишга қизиқиш билдирмаганини қандай тушуниш лозим? Улар ичида меҳнаткаш, илмга чанқоқ, қобилиятлилари жуда кўп. Афтидан, аспирантурада ўқиш шарт-шароитлари билан яхши таниш эмаслар, шекилли. Устига устак, улар узоқдаги фарзандлари тирикчилигини таъминлаб туриш учун иқтисодий жиҳатдан етарлича бардам эмас. Ана шу андишалар туфайли улар ариза беришга журъат қилмаганлар. Шунинг учун ҳам сизу биз маҳаллий ёшларга имкониятларимиз ҳақида айтишимиз керак. Тезлик билан САГУ ва ТошПИга бориб ўқишни битираётган ёшлардан қобилиятлиларини аспирантурага танлаб олишни кечиктирманг.

Бу гап-сўзларни диққат билан эшитган муовин (у киши Оврупо миллатидан эди) ҳақиқатан домла айтган йўлни тутганлиги ва ўша йили аспирантурага кўплаб маҳаллий миллат йигит-қизлари кирганлиги кўпчиликка маълум.

***

Академик У. Орифов айнан бошланғич курс талабалари билан машғулотлар олиб боришни маъқул кўрар, ҳар бир талабанинг келгусида қандай фаолиятга қодирлигини ҳам биларди.

Бир куни шундай деб қолди:

— Биринчи курс физика гуруҳи талабаларидан бири менинг ўғлим билан яқин ўртоқ экан. У вақти-вақти билан кечки пайт бизнинг уйимизга келиб туради. Баъзида мен у билан ҳаётнинг турли жабҳалари мавзусида, фаннинг ривожи, илм олиш ва илмий-тадқиқот машаққатлари ҳақида оталарча суҳбатлашаман. Шу суҳбатлар жараёнида йигитчанинг нисбатан кенг мушоҳадали, физиканинг замонавий муаммоларини тез илғаб оладиган, меҳнаткаш, ўзига талабчан, камтарин эканлигини пайқадим. Шулар сабабли, менда келгуси ҳафтада бўладиган имтиҳон юзасидан бир фикр пайдо бўлди. Бу талаба йигитнинг дили шунчалик нозикки, мен имтиҳонда қандай баҳо қўймай, унинг адолатли тарзда қабул қилиши қийин бўлар. Яхшиси, имтиҳонни сиз олганингиз маъқул. Имтиҳонни муддатидан олдин топширишни хоҳласа ҳам эътироз билдирмаймиз.

Ҳақиқатан ҳам домланинг мулоҳазалари асосли бўлиб чиқди. Талаба белгиланган муддатдан бир неча кун олдин имтиҳон топшириб, аъло баҳо олди. Ўшанда Убай Орифовичнинг меҳрини қозонган ёш йигит ҳозирда илм-фанга катта ҳисса қўшиб келаётган академик Пўлат Ҳабибуллаевдир.

Эргаш НАЗИРОВ,
профессор.

«ЎЗБЕКИСТОН МАТБУОТИ»ГА ОБУНА БЎЛИНГ

«Туркистон матбаачиси» номи билан 1918 йилнинг 15 июлида дунё юзини кўрган «Ўзбекистон матбуоти» журнали мустақил мамлакатимизнинг қалам соҳиблари, телерадио журналистлари, ноширлари, матбаачилари, китоб савдоси ходимлари, шу кунларда таълим олаётган бўлажак журналистлар ва матбаачиларнинг, шунингдек, ишчи-деҳқон мухбирларнинг яккаю ягона нашридир. Журнал тарихи ҳур диёримизнинг тарихи билан чамбарчас боғлиқдир. Давр вазифаларидан келиб чиқиб нашрнинг номи бир неча бор ўзгарган бўлса ҳам, у асосий мавзу — журналистикамиз, нашриётларимиз, матбаачилигимиз, телерадио хизмати, ишчи-деҳқон мухбирлар ҳаракати тараққиёти мавзусини изчиллик билан ёритиб келмоқда.

Журналнинг даврий нашрлар қаторида ўз ўрни, ўз мундарижаси, ўзига хос мавқеи бор. Унинг саҳифаларида газета-журнал таҳририятлари, телерадио журналистлари, ношир ва матбаачиларнинг, китоб савдоси ходимларининг қувончу ташвишлари, ўй-мақсадлари, бўлажак журналист ва матбаачиларнинг орзу-истаклари, ишчи-деҳқон мухбирларнинг хат-хабарлари, ҳаваскор ижодкорларнинг шеър ва ҳикоялари чоп этилаётир. «Муҳаррир минбари», «Нашриёт-матбаачилик», «Телевидение, радио», «Китоб савдоси», «Барҳаёт сиймолар», «Фахрийлар фахримиз», «Матбуотимиз фидойилари», «Сўз — ишчи-деҳқон мухбирларга», «Очиқ ва аччиқ гаплар», «Ҳамкасбларимиз ҳақида ҳикоя қиламиз», «Матбаамиз жонкуярлари» унинг доимий рукнларидир.

Мамлакатимиз ижодкорларининг Ўзбекистон мустақиллигини янада мустаҳкамлаш, миллий мафкурасини шакллантиришга доир таклиф ва мулоҳазаларига, дил сўзларига журнал саҳифаларидан кенг ўрин берилади. Миллий ахборот воситаларини равнақ топтириш, журналист кадрларни тарбиялаш сингари муҳим мавзулар атрофлича ёритилади. Айни чоғда бозор иқтисодиёти шароитида қаламкашлар, нашриёт-матбаа ходимлари дуч келаётган муаммолар, уларни ҳал этиш йўллари қизғин муҳокама қилинмоқда. «Матбуот ва маҳаллий ҳокимият», «Матбуот ва бозор иқтисодиёти», «Бизнинг мусоҳаба», «Нуқтаи назар» каби рукнлар шу мақсадга хизмат қилади. Бўлажак журналистлар учун «Савол-жавоб», «Бугунги талаба — эртага журналист» рукни остида чиқишлар уюштирилмоқда.

Журнал саҳифаларида Ўзбекистон матбуоти ва матбааси тарихи, журналистикамиз тамал тошини қўйган фидойи забардаст қалам соҳиблари ҳаёти ҳамда ижодига оид туркум мақолалар бериляпти. Бу шубҳасиз қадриятлар тикланиб, миллий анъаналар қадр топаётган чоғда жуда муҳимдир.

Республикамиз қаламкашларининг хорижий ҳамкасблари билан ҳамкорлик риштлари тобора мустаҳкамланиб бораётганлиги ғоятда қувонарли. Шу мавзудаги мақолалар «Ўзбекистон — жаҳон нигоҳида», «Журналист хориж сафаридан қайтди» рукнлари остида бериляпти. «Замонавий ёдномалар», «Бир сурат тарихи» мавзуида ранг-баранг ўқимишли эсдаликлар ёритилмоқда.

Азиз ҳамкасблар, матбуотимиз мухлислари, журналимизнинг энг яқин кўмакдошлари бўлмиш журналистик ва матбаачилик касбини эгаллаётган талабалар, ишчи-деҳқон мухбирлар. Айни кунларда обуна барча алоқа бўлинмаларида қабул қилинмоқда. Журналнинг обуна баҳоси бошқа даврий нашрларникига қараганда анча арзон қилиб белгиланган. Бир йиллик обуна баҳоси — 60 сўм, 6 ойга — 30 сўм. Эслатиб ўтамиз, журналимизнинг индекси — 75323. Журналга ўз вақтида обуна бўлишни унутманг, у матбуот ходимлари ва мухлисларининг доимий йўлдоши ва содиқ ҳамроҳи, маслаҳатгўйи бўлсин!

Зиёд ЕСЕНБОЕВ,
«Ўзбекистон матбуоти» журналининг бош муҳаррири.

Паррандачилик хўжаликлари ходимлари

ДИҚҚАТИГА!

Тухум солинадиган махсус идиш (решетка) дан қийналаётган бўлсангиз

«Марғуба-интернешнл» қўшма корхонаси

турли рангдаги пластмасса идишларни тавсия этади. Улардан 200 марта фойдаланишингиз мумкин.

Тухум шу идишлардан ташилганда жуда оз миқдорда синиши кафолатланади. Чунки, унда технологик янгилик қўлланилган бўлиб, идишлардаги ёриқчалар уларни бир-бирига маҳкам ёпиштириб туради ва улар жойланган қути анчагина босимга бардош беради.

Қуйидаги телефонлар орқали мурожаат қилинг:
(3712) 54-06-14,
телефакс:
(3712) 54-54-74.
Манзил:
700025, Тошкент ш.,
А. Қаҳҳор кўчаси, 48 «А».

Тошкент электротехника алоқа институти танлов асосида «Алоқа корхоналарини ташкил этиш ва бошқариш» кафедраси мудири лавозимида ишлаш учун фан докторлари ва номзодларини таклиф этади.

Манзилимиз: Тошкент шаҳри-84, Амир Темур кўчаси, 108-уй, тел. 35-11-50.

· Спорт · Спорт · Спорт · Спорт · Спорт · Спорт · Спорт ·

ТАЭКВОНДОЧИЛАРИМИЗ МУВАФФАҚИЯТИ

Юртимиз таэквондочилари анъанавий Бельгия учинчи очиқ чемпионатида (ИТФ) қатнашишди. Германия, Франция, Ирландия, Австрия, Чехия, Россия, Италия каби жаҳоннинг 24 мамлакатининг энг кучли 500 нафар таэквондочиларини ўзига жалб қилган ушбу чемпионатда вакилларимиз тўртта медални қўлга киритишга муваффақ бўлишди. Мусобақаларда уч карра жаҳон чемпиони голландиялик Стефан Тацилати, икки карра Европа чемпиони шотландиялик Марк Хьютен каби нуфузли спортчилар қатнашганлигини инобатга олсак, юртимиз спортчилари қўлга киритган медалларининг қиммати қай даражада эканлиги ойдинлашади. Ҳамюртимиз Владислав Нам ўз вазн тоифаси бўйича «олтин», Виктор Николаев «кумуш», Насриддин Толипов ва Виктор Цой «бронза» медаль билан тақдирланишди.

Спортчиларимизнинг ушбу мусобақада қатнашиши юзасидан моддий ва ташкилий харажатларни «Ўзбекистон ҳаво йўллари» авиакомпанияси ўз зиммасига олди.

ЖАҲОН БЎЙИЧА УЧИНЧИ

Денгиз кўпкураши бўйича Севастополда ўтказилган жаҳон чемпионатидан ўсмирлар терма жамоамиз совриндор бўлиб қайтишди.

Шахсий биринчиликларда вакилларимиздан В. Сидоров жаҳон чемпиони, А. Гнатик эса «кумуш» медаль соҳиби бўлди. Умумжамоа ҳисобида ўсмирлар терма жамоамиз жаҳон чемпионатида фахрли учинчи ўринни эгаллади.

«АҲИЛ УЧЛИК» 2 ТА МЕДАЛЬ БИЛАН КИФОЯЛАНДИ

Индонезия пойтахти Жакарта шаҳрида мерганлик бўйича VIII-Осиё чемпионати ўтказилди. Гарчи мусобақада вакилларимиз битта «кумуш» ва битта «бронза» медални қўлга киритишган бўлса-да, буни муваффақият деб бўлмайди. Чунки мерганларимиз 12-Осиё ўйинларида жуда юқори натижалар кўрсатишган эди. Бу сафар Шуҳрат Аҳмедов — Дилшод Мухторов — Энвер Осмонодан иборат учлигимиз бор-йўғи иккита медаль билан кифояланишди. «Аҳил учлик» деб ном қозонган мерганларимиз МП-10 русумли тўппончадан отиш бўйича (25м) 1703 очко билан иккинчи, МП-6 русумли тўппонча бўйича (50 метр) эса қитъа бўйича учинчи натижа кўрсатишди. Ваҳоланки, 12-Осиё ўйинларида фақат Шуҳрат Аҳмедовнинг ўзи беш марта совриндор бўлган эди. Аёллар баҳсларида қатнашган ягона вакилимиз Юлия Савинич эса 14-ўрин билан кифояланди.

ҒОЛИБ ҲАМ, МАҒЛУБ ҲАМ МУНОСИБ ТАҚДИРЛАНДИ

Нью-Йоркда ўтказилган профессионал шоҳмотчилар ассоциацияси паноҳидаги жаҳон тожи учун Каспаров — Ананд ўртасидаги учрашув муддатидан олдин жаҳон чемпионининг ғалабаси билан якунланди. 9-партияда ҳиндистонлик гроссмейстер ғалабани бошлаб берган бўлса, 10, 11, 13, 14-партияларда Каспаровнинг қўли баланд келди. 18-партияда томонлар битимга имзо чекишиб, учрашувга нуқта қўйишди. Якуний ҳисоб — 10, 5:7,5.

Ушбу учрашувда ғолиб чиқиб, иккинчи марта ПША паноҳида жаҳон чемпионлигини қўлга киритган Гарри Каспаров 900000 АҚШ доллари билан мукофотланди. Анандга эса 450000 доллар топширилди.

Р. ЭРМУҲАММАД,
«Халқ сўзи» мухбири.

АГРОФИРМАДАН:

тегирмон, мева-сабзавот қуритгич, сут ва жунни қайта ишлайдиган, шунингдек макка-жўхори қаламчалари тайёрлаш кичик цехларини харид қилишингиз мумкин.

Фирма деҳқон-фермер хўжаликлари учун керакли бошқа ускуналарни буюртма асосида ишлаб чиқаради, фермерларга юридик маслаҳатлар беради.

Манзилимиз: Тошкент шаҳри, Наққошлик кўчаси, 2-уй. («Чилонзор» метро бекати ёнида). Телефонлар: (3712) 79-18-30, 79-24-40, 44-47-69.

ХАЛҚ СЎЗИ • НАРОДНОЕ СЛОВО

МУАССИСЛАР:
Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Кенгаши ва Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси

Бош муҳаррир:
Анвар ЖЎРАБОЕВ.

БЎЛИМЛАР:
Парламент 33-57-34;
Хатлар 33-07-48;
Қишлоқ хўжалиги 36-07-94;
Иқтисодиёт 36-36-65;
Маънавият 36-35-60;
Ахборот 36-29-89;
Тунги муҳарририят 33-10-28.

· МАНЗИЛИМИЗ:
700000, ГСП
Тошкент шаҳри,
Матбуотчилар кўчаси, 19-уй.

Навбатчи муҳаррир — И. Ўтбосаров.
Навбатчи — Р. Жумаев.

Рўйхатдан ўтиш тартиби № 0001 Буюртма Г. — 0452. 51671 нусхада босилди, ҳажми — 2 табоқ. Офсет усулида босилган. Қоғоз бичими А—2

«Шарқ» нашриёт-матбаа концерни босмахонаси. Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41. Газета IBM компьютерида терилди ва саҳифаланди. Босишга топшириш вақти—21.00 Босишга топширилди — 20.40. 1 2 3 4 5 6